

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 15. juni 2021

Sag 51/2020

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

A

(advokat Kåre Pihlmann, beskikket),

B

(advokat Jørn Brandenhoff Schmidt, beskikket),

C

(advokat Jane Ranum, beskikket),

D

(advokat Erbil G. E. Kaya, beskikket),

E

(advokat Hanne Reumert, beskikket),

F

og

G

(advokat Karoline Normann, beskikket for begge)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Kolding den 6. september 2018 (2-6162/2017, 3-6164/2017, 2-6165/2017, 3-6173/2017, 2-6175/2017, 3-6177/2017 og 2-6178/2017) og af Vestre Landsrets 6. afdeling den 8. januar 2020 (V.L. S-1895-18).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Thomas Rørdam, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Anne Louise Bormann og Jørgen Steen Sørensen.

Påstande

Dommen er anket af A, B, C, D, E, F og G (herefter ”de erstatningssøgende”) med påstand om ophævelse af landsrettens dom og hjemvisning af sagen til fornyet behandling i landsretten.

De erstatningssøgende har subsidiært påstået følgende:

A: betaling af 340.900 kr. med tillæg af rente, mere subsidiært et mindre beløb.

B: betaling af 390.994,36 kr. med tillæg af rente, mere subsidiært et mindre beløb.

C: betaling af 531.913,53 kr. med tillæg af rente, mere subsidiært et mindre beløb.

D: betaling af 526.730,77 kr. med tillæg af rente, mere subsidiært et mindre beløb.

E: betaling af 934.107,14 kr. med tillæg af rente, mere subsidiært et mindre beløb.

F: betaling af 280.700 kr. med tillæg af rente, mere subsidiært et mindre beløb.

G: betaling af 153.600 kr. med tillæg af rente, mere subsidiært et mindre beløb.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Det fremgår af landsrettens retsbog for 6. januar 2020, at de erstatningssøgende for landsretten gjorde gældende, at landsdommer var inhabil, idet han tidligere har været statsadvokat hos Rigsadvokaten.

Af landsrettens kendelse af samme dato fremgår om dette spørgsmål:

”Landsdommer har i ca. 1 år og 4 måneder ikke arbejdet som statsadvokat hos Rigsadvokaten, og han har ikke under sin ansættelse hos Rigsadvokaten deltaget i behandlingen af de konkrete sager, som nu er til pådømmelse. Han har heller ikke på de tidspunkter, hvor der blev truffet afgørelser, været ansat i eller tilknyttet den afdeling, hvori afgørelserne er blevet truffet.

Under disse omstændigheder er landsdommer ikke inhabil.

THI BESTEMMES:

Landsdommer skal ikke vige sit sæde.”

Der er for Højesteret fremlagt oplysninger om Rigsadvokatens interne struktur og opgavefordeling på tidspunktet for Rigsadvokatens afgørelser om nægtelse af erstatning i de foreliggende sager. Heraf fremgår bl.a., at _____ var chef for Rigsadvokatens Kvalitetsafdeling, som var en af Rigsadvokatens i alt tre afdelinger. Det fremgår også, at sager om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning hørte under en anden af Rigsadvokatens afdelinger (Retsafdelingen) med en anden statsadvokat som chef.

Det er endvidere oplyst, at _____ ikke deltog i behandlingen af de foreliggende sager, men at der i sagsbehandlingen medvirkede en studentermedhjælper fra Rigsadvokatens fælles studentersektion, som organisatorisk hørte under en enhed i Kvalitetsafdelingen. Det er i den forbindelse oplyst, at den pågældende studentermedhjælper ved behandlingen af sagerne alene var undergivet instruktion af Retsafdelingen.

Retsgrundlag

Efter artikel 6, stk. 1, 1. pkt., i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention har enhver ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der er oprettet ved lov, når der skal træffes afgørelse enten i en strid om hans borgerlige rettigheder og forpligtelser eller angående en mod ham rettet anklage for en forbrydelse.

Særligt med hensyn til kravet om en upartisk domstol har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol flere gange taget stilling til betydningen af, at en dommer, der behandler straffesager, tidligere har været ansat i anklagemyndigheden.

Menneskerettighedsdomstolens dom af 1. oktober 1982 i sag 8692/79 (Piersack mod Belgien) angår et tilfælde, hvor en dommer i en straffesag tidligere havde været ansat i den belgiske anklagemyndighed. Dommeren (Mr. Van de Walle) havde ikke i anklagemyndigheden deltaget i behandlingen af den pågældende sag, men han havde været chef for den enhed i den lokale anklagemyndighed i Bruxelles, som havde rejst tiltale. Spørgsmålet var, om domstolen under disse omstændigheder kunne anses for upartisk. Herom udtalte Menneskerettighedsdomstolen bl.a. (præmis 30-32):

”30. Whilst impartiality normally denotes absence of prejudice or bias, its existence or otherwise can, notably under Article 6 § 1 (art. 6-1) of the Convention, be tested in various ways. A distinction can be drawn in this context between a subjective approach, that is endeavouring to ascertain the personal conviction of a given judge in a given case, and an objective approach, that is determining whether he offered guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect.

(a) As regards the first approach, the Court notes that the applicant is pleased to pay tribute to Mr. Van de Walle's personal impartiality; it does not itself have any cause for doubt on this score and indeed personal impartiality is to be presumed until there is proof to the contrary (see the *Le Compte, Van Leuven and De Meyere* judgment of 23 June 1981, Series A no. 43, p. 25, § 58).

However, it is not possible to confine oneself to a purely subjective test. In this area, even appearances may be of a certain importance (see the *Delcourt* judgment of 17 January 1970, Series A no. 11, p. 17, § 31). As the Belgian Court of Cassation observed in its judgment of 21 February 1979 (see paragraph 17 above), any judge in respect of whom there is a legitimate reason to fear a lack of impartiality must withdraw. What is at stake is the confidence which the courts must inspire in the public in a democratic society.

(b) It would be going too far to the opposite extreme to maintain that former judicial officers in the public prosecutor's department were unable to sit on the bench in every case that had been examined initially by that department, even though they had never had to deal with the case themselves. So radical a solution, based on an inflexible and formalistic conception of the unity and indivisibility of the public prosecutor's department, would erect a virtually impenetrable barrier between that department and the bench. It would lead to an upheaval in the judicial system of several Contracting States where transfers from one of those offices to the other are a frequent occurrence. Above all, the mere fact that a judge was once a member of the public prosecutor's department is not a reason for fearing that he lacks impartiality; the Court concurs with the Government on this point.

(c) The Belgian Court of Cassation, which took Article 6 § 1 (art. 6-1) into consideration of its own motion, adopted in this case a criterion based on the functions exercised, namely whether the judge had previously intervened "in the case in or on the occasion of the exercise of... functions as a judicial officer in the public prosecutor's department". It dismissed Mr. Piersack's appeal on points of law because the documents before it did not, in its view, show that there had been any such intervention on the part of Mr. Van de Walle in the capacity of senior deputy to the Brussels procureur du Roi, even in some form other than the adoption of a personal standpoint or the taking of a specific step in the process of prosecution or investigation (see paragraph 17 above).

(d) Even when clarified in the manner just mentioned, a criterion of this kind does not fully meet the requirements of Article 6 § 1 (art. 6-1). In order that the courts may inspire in the public the confidence which is indispensable, account must also be taken of questions of internal organisation. If an individual, after holding in the public prosecutor's department an office whose nature is such that he may have to deal with a given matter in the course of his duties, subsequently sits in the same case as a judge, the public are entitled to fear that he does not offer sufficient guarantees of impartiality.

31. This was what occurred in the present case. In November 1978, Mr. Van de Walle presided over the Brabant Assize Court before which the Indictments Chamber of the Brussels Court of Appeal had remitted the applicant for trial. In that capacity, he enjoyed during the hearings and the deliberations extensive powers to which, moreover, he was led to have recourse, for example the discretionary power conferred by Article 268 of the Judicial Code and the power of deciding, with the other judges, on the guilt of the accused should the jury arrive at a verdict of guilty by no more than a simple majority (see paragraphs 13-14 and 20-21 above).

Yet previously and until November 1977, Mr. Van de Walle had been the head of section B of the Brussels public prosecutor's department, which was responsible for the prosecution instituted against Mr. Piersack. As the hierarchical superior of the deputies in charge of the file, Mrs. del Carril and then Mr. De Nauw, he had been entitled to revise any written submissions by them to the courts, to discuss with them the approach to be adopted in the case and to give them advice on points of law (see paragraph 19 above). Besides, the information obtained by the Commission and the Court (see paragraphs 9-11 above) tends to confirm that Mr. Van de Walle did in fact play a certain part in the proceedings.

Whether or not Mr. Piersack was, as the Government believe, unaware of all these facts at the relevant time is of little moment. Neither is it necessary to endeavour to gauge the precise extent of the role played by Mr. Van de Walle, by undertaking further enquiries in order to ascertain, for example, whether or not he received the covering note of 4 February 1977 himself and whether or not he discussed this particular case with Mrs. del Carril and Mr. De Nauw. It is sufficient to find that the impartiality of the "tribunal" which had to determine the merits (in the French text: "bien-fondé") of the charge was capable of appearing open to doubt.

32. In this respect, the Court therefore concludes that there was a violation of Article 6 § 1 (art. 6-1)."

Menneskerettighedsdomstolens dom af 3. december 2019 i sag 54574/07 (Paunovic mod Serbien) angår et tilfælde, hvor en dommer i en straffesag tidligere havde været ansat i den serbiske anklagemyndighed. Dommeren (B.K.) havde ikke i anklagemyndigheden deltaget i behandlingen af den pågældende sag, men han havde været ansat i den lokale anklagemyndighed (Aleksinac Municipal Public Prosecutor's Office), som havde rejst tiltale i sagen. I modsætning til sag 8692/79 (Piersack mod Belgien) havde han imidlertid ikke haft en stilling, der indebar beslutningskompetence eller på anden måde beføjelser i sagen. Spørgsmålet var, om domstolen under disse omstændigheder kunne anses for upartisk. Herom udtalte Menneskerettighedsdomstolen bl.a. (præmis 37-43):

"37. According to the Court's case law, the fact that a judge has acted in different capacities in the same case may in certain circumstances compromise a tribunal's impartiality. In Piersack (cited above, §§ 30-31) the fact that a judge had presided over a criminal trial after having been the head of the public prosecutor's office in charge of the prosecution in the same case was capable of casting doubt on the tribunal's impartiality, in breach of Article 6 § 1 of the Convention.

...

ii. Application of those principles to the present case

38. Turning to the circumstances of the present case, the Court observes that the applicant was sentenced to six months' imprisonment for dangerous driving by the Aleksinac Municipal Court following his indictment by the Aleksinac Municipal Public Prosecutor's Office (see paragraphs 6 and 7 above). His appeal was dismissed by the bench of the Niš District Court at second-instance. The Court notes that the applicant's fear of a

lack of impartiality in the instant case stemmed from the fact that Judge B.K. held the position of deputy municipal public prosecutor in the Aleksinac Municipal Public Prosecutor's Office at the time of the applicant's indictment for the offence in question by that same office, and later took part in the second-instance criminal proceedings against the applicant as the judge rapporteur (see paragraph 9 above).

...

41. The Court further recalls that the fact that a judge previously in his career has acted as a public prosecutor is not in itself a reason for fearing that he lacks impartiality (see Piersack, cited above, § 30(b), and K. v. Denmark (dec.), no. 19524/92, Commission decision of 5 May 1993), nor it is the case when a judge was once an officer of the public prosecutor's department in a case that has been examined initially by that department, when the judge in question had never had to deal with that case himself or herself (Piersack, *ibid.*). As regards the judge B.K.'s earlier position, the Court considers that in the present case Judge B.K. did not in fact play a dual role in the single set of proceedings which forms the object of the present application. The information provided by the Government (see paragraph 30 above) confirms that Judge B.K. had not been actively or formally involved in the preparatory stages of the criminal proceedings or in the drafting of the indictment by the prosecutor's office. In contrast with Piersack (cited above), which concerned a judge who had previously performed the duties of senior deputy to the public prosecutor and had had the power to supervise the activities of the deputy prosecutors, in the present case Judge B.K. had in no way been hierarchically superior to the deputy prosecutors acting in the applicant's case, nor had he given them any instruction on how to act. He had neither authority to review or correct submissions of other deputies nor authority to affect the activities of the deputies acting in the applicant's case in any way.

...

42. While the Court emphasises the importance of "appearances" in this context (see the case-law quote in paragraph 35 above), it finds that the judge's connection to the prosecution in the present case was remote and it is not persuaded that the mere fact that B.K. was a member of the prosecutor's office at the time that the applicant was indicted is sufficient to raise doubts as to the independence and impartiality of the second-instance court. In the light of the foregoing, the Court, like the Supreme Court, does not consider that the applicant's fears with regard to this Judge's impartiality were objectively justified.

43. Consequently, the Court considers that there has been no violation of Article 6 of the Convention."

Anbringender

De erstatningssøgende har anført navnlig, at landsrettens dom skal ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling, da der foreligger omstændigheder, som er egnet til at rejse tvivl om landsdommer fuldstændige upartiskhed, jf. retsplejelovens § 61.

Bestemmelsen i § 61 skal fortolkes i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 1, og ifølge praksis fra Menneskerettighedsdomstolen skal en dommer ikke kun fungere uafhængigt, men også fremtræde uafhængigt. På tidspunktet for Rigsadvokatens afgørelser i sagen var statsadvokat hos Rigsadvokaten, og han kun-

ne dermed i landsretten fremtræde forudindtaget. Det er uden betydning, at han ikke konkret var inddraget i behandlingen af erstatningskravet, og at han ikke var placeret i den afdeling hos Rigsadvokaten, der behandlede kravet. var en fremtrædende repræsentant for anklagemyndigheden og tegnede i offentligheden jævnligt Rigsadvokaten i forskellige anklagerfaglige spørgsmål.

Hvis der ikke er grundlag for hjemvisning af sagen, skal de som følge af den frifindende dom i Retten i Kolding tilkendes erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Det følger af uskyldsfornudningen i Menneskerettighedskonventionens artikel 6, stk. 2, at en frifindelse som tungtvejende hovedregel skal føre til erstatning, idet der ellers opretholdes en skyldformodning. Der foreligger ikke konkret egen skyld, som kan begrunde nedsættelse eller nægtelse af erstatning. Egen skyld kan herunder ikke begrundes med de samme forhold, som udgjorde mistankegrundlaget i sagen.

I hvert fald kan eventuel egen skyld kun begrunde nedsættelse, og ikke nægtelse, af erstatning. Nægtelse af erstatning må således forudsætte, at frihedsberøvelsen i alt væsentligt var begrundet i de erstatningssøgendes forhold, og det er ikke tilfældet. Det var ikke påregneligt for de erstatningssøgende, at varetægtsfængslingen ville blive udstrakt til tiden efter efterforskningens afslutning, hvor det burde have stået anklagemyndigheden klart, at der ikke forelå bevis for strafbart forsøg.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at der ikke foreligger omstændigheder, som er egnet til at rejse tvivl om landsdommer fuldstændige upartiskhed, jf. retsplejelovens § 61, sammenholdt med artikel 6, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Landsdommer deltog under sin ansættelse hos Rigsadvokaten ikke i behandlingen af de konkrete erstatningssager, og han var på tidspunktet for afgørelserne ikke ansat i eller tilknyttet den afdeling, hvor afgørelserne blev truffet. Hans tidligere ansættelse er derfor ikke egnet til at rejse tvivl om hans fuldstændige upartiskhed. Selve det forhold, at han tidligere har været ansat i anklagemyndigheden, medfører ikke inhabilitet. Det kan heller ikke tillægges betydning, at jævnligt repræsenterede Rigsadvokaten i offentligheden.

For så vidt angår spørgsmålet om erstatning har de erstatningssøgende udvist en sådan grad af egen skyld, at de ikke har krav på erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. Det fremgår således af Retten i Koldings dom af 22. december 2016 i straffesagen, at retten fandt det ube-

tænkeligt at lægge til grund, at en eller flere af de erstatningssøgende tog initiativ til turen til Danmark med kendskab til, at der i Fredericia Havn stod en container med en betydelig mængde narkotika, og at alle erstatningssøgende på et tidspunkt under turen eller kort efter ankomsten fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var denne container. De erstatningssøgende havde desuden rekognosceret efter containeren i området omkring Fredericia Havn. De har derfor ved deres adfærd forud for strafforfølgningen udvist en så uforsigtig og mistankepådragende adfærd, at de måtte påregne frihedsberøvelse, herunder langvarig varetægtsfængsling. De har endvidere undladt at rense sig for mistanke, selv om de i kraft af sagens omstændigheder havde særlig anledning til det. Der er heller ikke grundlag for at imødekomme erstatningskravene delvist.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstillinger

I april 2016 blev de erstatningssøgende tiltalt for at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af 310 kg kokain fra en container i Fredericia Havn og udføre kokainen fra Danmark. Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev de frifundet. De havde alle i en periode forud for dommen været varetægtsfængslet og krævede som følge heraf erstatning.

Ved landsrettens dom i den foreliggende sag blev anklagemyndigheden frifundet for påstandene om erstatning. Sagen angår for Højesteret, om landsdommer i den forbindelse var inhabil, således at dommen skal ophæves, og sagen hjemvises til ny behandling i landsretten. Hvis dette ikke er tilfældet, angår sagen endvidere, om der er grundlag for at tilkende erstatning for frihedsberøvelsen.

Inhabilitet

Efter retsplejelovens § 61 må ingen handle som dommer i en sag, når der i øvrigt – dvs. uden for de tilfælde, der er nævnt i lovens § 60 – foreligger omstændigheder, som er egnet til at rejse tvivl om dommerens fuldstændige upartiskhed. Som anført i bl.a. Højesterets dom af 11. september 2015 (UfR 2016.149) har bestemmelsen i § 61 et dobbelt formål, nemlig dels at undgå reel risiko for, at afgørelsen i den konkrete sag påvirkes af uvedkommende hensyn, dels at undgå, at der hos parterne eller i omverdenen opstår mistillid til upartiskheden hos bl.a. de dommere, der skal medvirke i sagen. Det sidstnævnte indebærer, at en dommer er inhabil, hvis der på grund af dommerens tilknytning til sagen eller dens parter kan rejses tvivl om dommerens fuldstændige upartiskhed. For at føre til inhabilitet skal tvivlen være rimeligt be-

grundet i objektive omstændigheder. Bestemmelsen i § 61 skal i øvrigt fortolkes i lyset af artikel 6, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvorefter enhver har ret til rettergang for en upartisk domstol, og den hertil relaterede praksis fra Menneskerettighedsdomstolen.

På tidspunktet for Rigsadvokatens afgørelser om nægtelse af erstatning i de foreliggende sager var statsadvokat hos Rigsadvokaten. Det er oplyst, at han ikke deltog i behandlingen af sagerne. Det er også oplyst, at sagerne henhørte under og blev behandlet af en anden afdeling hos Rigsadvokaten end den, som var chef for, og det må herefter lægges til grund, at heller ikke havde overordnet ansvar for sagerne, herunder med kompetence til at gribe ind i behandlingen af dem eller på anden måde påvirke deres udfald.

Under disse omstændigheder kan det ikke antages at være i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 6, at har deltaget i landsrettens behandling af den foreliggende sag, jf. bl.a. dom af 1. oktober 1982 i sag 8692/79 (Piersack mod Belgien), præmis 30-32, og dom af 3. december 2019 i sag 54574/07 (Paunovic mod Serbien), præmis 37-43. Det kan ikke føre til andet resultat, at i en række tilfælde i interviews mv. har udtalt sig på vegne af Rigsadvokaten i forskellige anklagerfaglige spørgsmål.

Der er ikke grundlag for at forstå retsplejelovens § 61 således, at bestemmelsen i tilfælde som det foreliggende fører til inhabilitet i videre omfang, end hvad der følger af artikel 6, og Højesteret tiltræder herefter, at landsdommer ikke var inhabil i sagen.

Erstatning

Som anført af landsretten har de erstatningssøgende som udgangspunkt krav på erstatning for den frihedsberøvelse, de har været udsat for, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1. Spørgsmålet er, om erstatningen skal nedsættes eller nægtes som følge af, at de erstatningssøgende selv har givet anledning til frihedsberøvelsen, jf. § 1018 a, stk. 3.

Højesteret finder, at det under de foreliggende omstændigheder er uden betydning, at de erstatningssøgende ikke ønskede at udtale sig under hovedforhandlingen i straffesagen, at nogle af de erstatningssøgende heller ikke i øvrigt ønskede at udtale sig under sagen, og at nogle af dem afgav urigtige forklaringer om formålet med turen til Danmark. Højesteret lægger vægt på, at forklaringer på linje med bevisresultatet i Retten i Koldings dom af 22. december 2016

ikke kan antages at ville have medført, at de erstatningssøgende ikke var blevet frihedsberøvet, eller at de var blevet løsladt.

Af de grunde, som landsretten i øvrigt har anført, tiltræder Højesteret, at de erstatningssøgende forud for strafforfølgningen har udvist en så mistankepådragende adfærd, at de måtte påregne risiko for bl.a. langvarig varetægtsfængsling som sket. Højesteret tiltræder herefter, at der foreligger en sådan grad af egen skyld, at de erstatningssøgende ikke har krav på erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Konklusion

Højesteret stadfæster dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

A, B, C, D, E, F og G skal hver især betale de af sagens omkostninger for Højesteret, der vedrører dem.

D O M

afsagt den 8. januar 2020 af Vestre Landsrets 6. afdeling (dommerne Lis Frost, Jens Røn og Malene Værum Westmark (kst.) med domsmænd) i ankesag

V.L. S-1895-18

Anklagemyndigheden

mod

A

født den ...

(advokat Nima Nabipour, Valby, ved advokat Mette Maria Lorentzen),

B

født den ...

(advokat Jørn Brandenhoff Schmidt, Fredericia),

C

født den ...

(advokat Jane Ranum, København),

D

født den ...

(advokat Helle Kaad Iversen, Viby J),

E

født den ...

(advokat Hanne Reumert, København),

F

født den ...

(advokat Karoline Døssing Normann, København)

og

G

født den ...

(advokat Gitte Juul Jensen, Valby)

Retten i Kolding har den 6. september 2018 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 2-6162/2017, 3-6164/2017, 2-6165/2017, 3-6173/2017, 2-6175/2017, 3-6177/2017 og 2-6178/2017).

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået frifindelse.

De erstatningssøgende har gentaget deres påstande for byretten om betaling af erstatning med følgende justeringer i forhold til påstandene gengivet i byrettens dom:

A har nedlagt påstand om betaling af 340.900 kr., idet erstatningen for frihedsberøvelse i isolation er opgjort til 125.000 kr. og erstatningen for yderligere frihedsberøvelse i 262 døgn til 209.600 kr.

C har nedlagt påstand om betaling af 531.913,53 kr., idet der i opgørelsen tillige indgår en forhøjelse af erstatningen som følge af isolationsfængsling i Holland med 17.200 kr., og erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste er opgjort til 214.713,53 kr.

D har nedlagt påstand om betaling af 526.730,77 kr., idet erstatning for frihedsberøvelse i 388 døgn er opgjort til 315.900 kr., erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til 172.575,72 kr. og erstatning for mistet offentlig forsørgelse til 25.633,50 kr.

E har nedlagt påstand om betaling af 934.107,13 kr., idet der i opgørelsen tillige indgår 7.971,48 kr. til dækning af udgifter til hans kærestes besøg i fængslet i Holland (posten på 5.560,53 kr. i byretsdommens opgørelse af erstatningskravet angår rettelig udgifter til hans forældres besøg i fængslet).

G har nedlagt påstand om betaling af 153.600 kr., idet erstatning for frihedsberøvelse i 184 døgn rettelig er 147.200 kr.

Anklagemyndigheden har ikke bestridt den beløbsmæssige opgørelse af erstatningskravene.

G har ikke personligt været til stede under ankesagens behandling.

Forklaringer

A, B, C, D, E og F har for landsretten afgivet supplerende forklaringer om deres personlige forhold.

A har supplerende forklaret, at han hele tiden bliver mindet om, at der kan gå noget galt igen. Det har været en stor belastning at være varetægtsfængslet, herunder fire måneder i isolation i Holland. I Holland bliver han set som en narkobaron, og han skal hele tiden forklare, at han var uskyldig. Han er stadig på kontanthjælp. Han har aldrig tidligere været varetægtsfængslet i Holland.

B har supplerende forklaret, at han efter sin løsladelse modtog psykologbehandling i 1½ år. Han havde været afsondret fra livet i 13 måneder, og det var svært for ham at tilpasse sig dagligdagen igen. Han og hans hustru har for 1½ måned siden fået en datter. Hans hustru er lige blevet udskrevet efter fem ugers indlæggelse med barnet, som er født for tidligt. Efter psykologbehandlingerne søgte han fire stillinger, hvor han var til samtale, men ikke fik stillingerne. Han fik herefter job hos sin storebror, hvor han arbejdede i syv måneder, indtil han var udsat for en motorcykelulykke, som skadede hans knæ. Han har siden da været hjemme og fået offentlig støtte.

C har supplerende forklaret, at det efter løsladelsen med meget besvær lykkedes ham at finde et nyt job. Han fik afslag mange steder, men via venner lykkedes det efter syv måneder at finde et job, men til en noget lavere løn. Han har dagligt besvær som følge af PTSD, selv om han ikke længere er i behandling. Når han f.eks. skal tage et bad, har han stadig fornemmelsen af, hvordan det var at være varetægtsfængslet. Han får hele tiden flashbacks fra fængslingen. Mens han var fængslet, var det meget svært at bevare kontakten til familien. Hvis han ringede til familien, og telefonen ikke blev taget, kunne han vente flere uger på at måtte ringe igen. Han havde kun overvågede besøg af sin familie.

D har supplerende forklaret, at han stadig har svært ved at finde arbejde. I Belgien undersøger arbejdsgiveren før ansættelsen ens baggrund i et system, hvor arbejdsgiveren bl.a. kan se straffeattesten. Det fremgår heraf, at han blev fyret, fordi han blev fængslet i en sag i Danmark om 310 kg kokain. Arbejdsgivere har sagt til ham, at de derfor ikke vil ansætte ham. Da han blev anholdt, fortalte politiet hans arbejdsgiver, hvad han var sigtet for. Han er i dag

uden arbejde og bolig. Han bor hos sin mor og er uden forsørgelsesgrundlag, da hans offentlige ydelse efter reglerne i Belgien er ophørt efter et år.

E har supplerende forklaret, at han efter løsladelsen ikke fik sit job tilbage, da der var ansat en anden. Der gik 6-7 måneder, før han gennem bekendte fik et tilsvarende job i en anden virksomhed. Lønnen er nogenlunde den samme. Han og hans kæreste er blevet gift og har fået en søn, som nu er 10 måneder. Hans kæreste arbejdede under fængslingen på et hospital som operationsassistent, hvor hun stadig arbejder. Under fængslingen mistede de derfor hans indtægt. Når hun besøgte ham i fængslet, kørte hun i hans bil, som hun fik udleveret tre måneder efter beslaglæggelsen. Da bilen blev udleveret, var en rude blevet ødelagt af politiet i forbindelse med ransagningen. Han var isolationsfængslet i Holland, hans besøg var overvågede, og der var intet privatliv. Hans besøg var også overvågede i Danmark. Den eneste forskel på fængslingen i Holland og Danmark var, at han i Danmark var sammen med andre indsatte. Han har ikke haft psykiske problemer efter fængslingen, hvor han blev støttet af sine forældre og sin kæreste.

F har supplerende forklaret, at han ikke udtalte sig under straffesagen, da han var bange. Der var andre, der afgav forklaring, og de blev ikke løsladt. Han vidste ikke, hvad han skulle sige, og han sagde derfor ikke noget.

Landsrettens begrundelse og resultat

Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev de erstatningssøgende frifundet for den rejste tiltale for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 191 ved at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af 310 kg kokain, som befandt sig i en container på havnen i Fredericia. De har herefter som udgangspunkt krav på erstatning for uberettiget varetægtsfængsling, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1. Erstatningen kan dog nedsættes eller nægtes, hvis de pågældende selv har givet anledning til foranstaltningerne, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Det fremgår af Retten i Koldings dom af 22. december 2016, at der ikke var ført tilstrækkeligt bevis for, at de erstatningssøgende forud for deres respektive ture til Danmark havde aftalt

sammen at finde og udføre 310 kg kokain af Danmark, havde en fælles forståelse heraf eller kendskab til et sådant formål med turen.

Retten fandt det dog ubetænkeligt at lægge til grund, at en eller flere af de hollandske erstatningssøgende, der først kom til Danmark, tog initiativ til turen med kendskab til, at der på havnen i Fredericia stod en container med en betydelig mængde narkotika, som ved en fejl var kommet til Danmark. Retten fandt endvidere, at alle erstatningssøgende i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika. Retten fandt det desuden ubetænkeligt at lægge til grund, at i hvert fald flere af de tiltalte rekognoscerede i området omkring havnen i Fredericia efter containeren, sendt herop af bagmænd eller på eget initiativ.

Det fremgår af dommen, at de erstatningssøgende kom til Danmark i to hold i to biler henholdsvis den 11. juli 2015 tidligt om morgenen og natten mellem den 11. og 12. juli 2015 og forlod Danmark samtidig i de to biler den 13. juli 2015 om eftermiddagen. De boede alle sammen på ét værelse på hotellerne i Billund og Fredericia. E og til dels B foretog track and trace-søgninger på internettet efter containerens specifikke containernummer. B tog initiativ til, at F kom til Danmark, fordi han ifølge sms-korrespondancen havde ”brug for det”, hvilket gav F ”adrenalin”.

Landsretten finder på denne baggrund, at de erstatningssøgende i forbindelse med deres rejse til og adfærd i Danmark har udvist en sådan uforsigtighed og mistankepådragende adfærd, at de måtte påregne, at der var en risiko for anholdelse, varetægtsfængsling og eventuelt yderligere straffeprocessuelle indgreb i form af f.eks. ransagning eller telefonaflytning, og at de måtte påregne, at der kunne blive tale om en langvarig varetægtsfængsling som følge af, at omdrejningspunktet for turen var en container med en betydelig mængde narkotika.

De erstatningssøgende A, B, E og F ønskede ikke at udtale sig under straffesagen.

De erstatningssøgende C, D og G ønskede ikke at udtale sig under hovedforhandlingen i straffesagen. C har til dansk politi forklaret, at formålet med turen var at feste. G har til belgisk politi forklaret, at formålet med turen var at besøge Cs eller Fs familie. D afgav

forklaring til belgisk politi og i grundlovsforhøret i Danmark, og han forklarede bl.a., at han blot hjalp sin ven, F, at situationen burde have forekommet ham dubiøs, dvs. forbryderisk, at det ikke virkede særligt ”clean”, men at han foretrak at ”stikke hovedet i busken” og ikke vide noget og ikke se noget, og at han ikke ville høre, hvis de var i gang med noget kriminelt.

Landsretten finder, at de erstatningssøgende som følge af de mistankepådragende omstændigheder anført ovenfor omkring deres ophold i Danmark havde en særlig anledning til at forklare nærmere om baggrunden for deres rejse til og adfærd i Danmark. Det fremgår endvidere af Retten i Koldings dom af 22. december 2016, at hverken ankomsttidspunkterne, ankomststederne eller de erstatningssøgendes færden i øvrigt, som den fremgik af historiske teleoplysninger, masteanslag, videoovervågninger mv., eller sms-korrespondancen mellem B og F, støttede en antagelse om, at de erstatningssøgende skulle feste eller skulle på familiebesøg.

På den anførte baggrund finder landsretten efter en samlet vurdering, at de erstatningssøgende har udvist en sådan grad af egen skyld, at de ikke har krav på erstatning for varetægtsfængsling mv., jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Det kan ikke føre til en anden vurdering for D, at han den 12. juli 2015 sidst på dagen i den bil, som han havde lejet, kørte til Billund Lufthavn for at få en flybillet tilbage til Belgien, idet han – uanset at han havde rådighed over den ene af bilerne – valgte at blive i Danmark sammen med de øvrige seks personer i gruppen, indtil de samlet forlod landet den 13. juli 2015 om eftermiddagen.

Landsretten tager derfor anklagemyndighedens påstand om frifindelse til følge.

Thi kendes for ret:

Anklagemyndigheden frifindes.

De erstatningssøgende skal for begge retter hver især betale de sagsomkostninger, der vedrører dem.

DOM

afsagt den 6. september 2018.

Rettens nr. 2-6162/2017, 3-6164/2017, 2-6165/2017, 3-6173/2017, 2-6175/2017, 3-6177/2017 og 2-6178/2017
Politiets nr. sav-2017-3100101-157

Erstatningssøgende

D,

E,

F,

B,

A,

G og

C

mod

Anklagemyndigheden

Denne sag er behandlet med domsmænd.

Sagen er indbragt for retten ved Statsadvokatens tilkendegivelser af 13. og 20. september 2017 modtaget den 20. september 2017.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen drejer sig om krav om erstatning for straffeprocessuelle tvangsindgreb efter, at de erstatningssøgende ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev frifundet for forsøg på at sætte sig i besiddelse af 310 kg kokain.

D har nedlagt påstand om betaling af 529.222,31 kr. i erstatning for frihedsberøvelse fra den 1. december 2015 til den 22. december 2016, tabt arbejdsfortjeneste, huslejetab, udgift til opmagasinering af indbo og mistet offentlig forsørgelse efter løsladelsen.

Beløbet er opgjort således:

Frihedsberøvelse i 388 døgn:	316.000,00 kr.
Tabt arbejdsfortjeneste:	172.898,34 kr.
Husleje og mistet depositum	9.923,70 kr.
Opmagasinerings af indbo	2.697,85 kr.
Mistet offentlig forsørgelse	<u>27.702,42 kr.</u>
i alt:	529.222,31 kr.

E har nedlagt påstand om betaling af i alt 930.107,13 kr. i erstatning for ransagning, reparation af bil, frihedsberøvelse fra den 7. december 2015 til den 22. december 2016, tabt arbejdsfortjeneste, samt kærestens og forældrenes transport til og fra besøg under varetægtsfængslingen.

Beløbet er opgjort således:

Aflytning i 8 uger	4.000,00 kr.
Ransagning af bopæl	1.200,00 kr.
Ransagning af bil	1.200,00 kr.
Reparation af bil efter beslaglæggelse	25.421,22 kr.

Frihedsberøvelse 1. døgn	6.300,00 kr.
Varetægtsfængsling i isolation 91 døgn	91.000,00 kr.
Varetægtsfængsling 289 døgn	231.200,00 kr.
Tabt arbejdsfortjeneste	438.895,74 kr.
Kærestens transport til arrestbesøg i Danmark	121.358,16 kr.
Kærestens transport til arrestbesøg i Holland	<u>5.560,53 kr.</u>
I alt	930.999,85 kr.

F har nedlagt påstand om betaling af 280.800 kr. i erstatning for frihedsberøvelse fra den 14. januar 2016 til den 22. december 2016.

Beløbet er opgjort således:

Frihedsberøvelse i 344 døgn:	280.800,00 kr.
------------------------------	----------------

B har nedlagt påstand om betaling af 390.994,36 kr. erstatning for frihedsberøvelse, telefonaflytning og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Beløbet er opgjort således:

Frihedsberøvelse 1. døgn	6.300,00 kr.
Frihedsberøvelse i isolation i 95 døgn	95.000,00 kr.
Frihedsberøvelse i 290 døgn	232.000,00 kr.
Tabt arbejdsfortjeneste	53.244,36 kr.
Telefonaflytning i 9 uger	<u>4.450,00 kr.</u>
I alt	390.994,36 kr.

A har nedlagt påstand om betaling af 338.300 kr. i erstatning for frihedsberøvelse fra den 2. december 2015 til den 22. december 2016.

Beløbet er opgjort således:

Frihedsberøvelse 1. døgn	6.300,00 kr.
Frihedsberøvelse i isolation i 124 døgn	124.000,00 kr.
Frihedsberøvelse i 260 døgn	<u>208.000,00 kr.</u>
I alt	338.300,00 kr.

G har nedlagt påstand om betaling af 152.800 kr. i erstatning for frihedsberøvelse fra den 21. juni 2016 til den 22. december 2016.

Beløbet er opgjort således:

Frihedsberøvelse 1. døgn	6.400,00 kr.
Frihedsberøvelse i 184 døgn	<u>146.400,00 kr.</u>
I alt	152.800,00 kr.

C har nedlagt påstand om betaling af 300.000 kr. og 28.628,47 euro i erstatning for telefonaflytning, frihedsberøvelse og tabt arbejdsfortjeneste.

Beløbet er opgjort således:

Telefonaflytning i 10 uger	4.900,00 kr.
Frihedsberøvelse i 262 døgn	<u>295.100,00 kr.</u>

I alt 300.000,00 kr.

Tabt arbejdsfortjeneste i 13 måneder
plus feriepenge 28.628,47 EUR

Anklagemyndigheden har påstået frifindelse. Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om, at de erstatningssøgende selv skal bære omkostningerne forbundet med erstatningssagen.

Oplysningerne i sagen

Ved en række kendelser afsagt af Retten i Århus i perioden 10. november 2015 til 28. april 2016 blev de erstatningssøgende varetægtsfængslet in absentia. De blev efterfølgende anholdt i Holland og Belgien og udleveret til Danmark, hvor de blev varetægtsfængslet.

Af en retsbog af 26. maj 2016 fra Retten i Århus om fristforlængelse fremgår, at anklageren oplyste, at sagen var færdigefterforsket, og at anklage-skrift forventedes i den følgende uge.

De erstatningssøgende var varetægtsfængslet indtil domsafsigelsen den 22. december 2016, hvor de blev frifundet og løsladt.

Af Retten i Koldings dom af 22. december 2016 fremgår:

"...

A, B, E, C, D, F og G er tiltalt for overtrædelse af

straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 2. pkt., jf. straffelovens § 21, forsøg på besiddelse af en betydelig mængde særligt farligt eller skadeligt stof med henblik på udførsel,

ved efter forudgående aftale og i forening med andre uidentificerede personer i dagene op til den 14. juli 2015, at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af i alt 310 kg. kokain fra container nr. der var placeret på Fredericia Havn siden den 11. juli 2015 kl. 01.08, ankommet med skib fra Brasilien via havnen i Antwerpen, og udføre kokainen af Danmark under følgende nærmere omstændigheder

de tiltalte A, E, B og C indrejste til Danmark den 11. juli 2015 tidligt om morgenen, idet de efter at have rekognosceret i en hollandsk grå Polo, ved en af portene til Fredericia Havn kl. 04.27, indlogerede sig på , Billund.

Via en "track and trace" søgning på internettet den 11. juli 2015, kl. 08.50 på container nr. fra en af computere i lobbyen, foretaget af B og E, konstaterede de tiltalte, A, E, B og C, at containeren fortsat befandt sig på Fredericia Havn, hvorefter de kørte til Fredericia bl.a. med henblik på at søge at lokalisere og udfinde containeren.

Samme eftermiddag returnerede gruppen til , Billund, hvorefter E, på vegne de tiltalte, den 11. juli 2015 kl. 17.53 foretog endnu en "track and trace" søgning på internettet på container nr. fra en af computere i lobbyen.

Den 11. juli 2015 tog tiltalte B kontakt til F med henblik på assistance til at udfinde containeren med kokain, hvorefter de tiltalte D, F og G i en lejet Peugeot 2008 den 12. juli 2015 ca. kl. 02.20 ankom til , Billund, hvorefter flere af de tiltalte, efter forudgående aftale og i forening kørte til Fredericia for at rekognoscere efter container nr. med ankomst retur til samme morgen ca. kl. 07.00.

Den 12. juli 2015 kl. 10.30 foretog E endnu en "track and trace" søgning på internettet på container nr. fra en af computere i lobbyen og konstaterede, at containeren fortsat befandt sig på Fredericia Havn, hvorefter samtlige de tiltalte forlod og i en hollandsk Polo og en belgisk lejet Peugeot 2008 kørte til Fredericia, hvor de indlogerede sig på , Fredericia samme dag omkring middag.

Indtil de tiltalte forlod Fredericia den 13. juli 2015 ca. kl. 11.30, rekognoscerede de for containeren med henblik på at lokalisere denne, idet de tiltalte bl.a. i løbet af natten mellem den 12. og 13. juli 2015 bevægede sig i bil og til fods i området ved og omkring Fredericia Havn, dels i forbindelse med kørsel i en hollandsk Polo og en lejet belgisk Peugeot 2008 og dels i forbindelse med telefonopkald,

hvorefter alle de tiltalte forlod Danmark den 13. juli 2015 ca. kl. 13.30 uden at det var lykkedes dem, at sætte sig i besiddelse af de 310 kg. kokain.

Containeren ankom den 14. juli 2015 til det danske firma , Esbjerg, hvor politiet beslaglagde kokainen.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at B, E og F som gruppens hovedmænd straffes med fængsel i 12-14 år, og at A, C, D og G straffes med fængsel i 10-12 år.

...

Sagens oplysninger

Tirsdag den 14. juli 2015 modtog politiet en anmeldelse fra virksomheden A/S i Esbjerg om, at der ved tømning af en container med gods fra Brasilien var fundet flere tasker, som de ikke havde kendskab til, indeholdende firkantede pakker viklet ind i plastik og tape, og hvor der dryssede hvidt pulver ud af en af pakkerne.

Politiet fandt i containeren med nr. 12 grønne lærredstasker, hvoraf de 11 var forseglet med strips. En enkelt taske var opbrudt, og der var adgang til blokke af narko. I taskerne var der i alt 310 blokke fordelt således: 8 tasker med 30 blokke i hver, 1 taske med 28 blokke, 1 taske med 2 blokke og 2 tasker med 20 blokke. Containerens udluftningshuller var afdækkede med gennemsigtig tape. På en af pallerne med gods i containeren var der viklet en blå pose omkring det grønne pakkebånd, hvori der lå en ekstra toldplombering. De 310 blokke med kokain vejede godt 310 kg. Politiet har beregnet rumfanget af den samlede kokain til 358,48 liter. Af retskemisk erklæring af 11. august 2015 fremgår, at indholdsstoffet er cocainchlorid indeholdende 79-81 %

cocain. Til sammenligning fremgår det af rapporten "Narkotika på gadeplan 2014", at den gennemsnitlige renhed af kokain forhandlet på gadeplan i 2014 var 30 %.

Politiet har fra de anvendte speditørfirmaer fået oplyst, at containeren efter den estimerede sejlplan skulle ankomme til Antwerpen fredag den 26. juni 2015 og til Fredericia mandag den 13. juli 2015. Containeren ankom imidlertid først til Antwerpen tirsdag den 7. juli 2015 kl. 09.48, hvor den blev omlæst til et andet skib samme dag ca. kl. 20.20, der onsdag den 8. juli 2015 kl. 18.00 afsejlede fra Antwerpen og ankom til Fredericia Havn fredag den 10. juli 2015 kl. 21.36. Containeren blev henstillet på containerområdet på havnen i Fredericia lørdag den 11. juli 2015 indtil tirsdag den 14. juli 2015, hvor den blev afhentet og kørt til virksomheden A/S i Esbjerg.

Der er under sagen foretaget omfattende dokumentation af historiske teleoplysninger og gps-oplysninger, kortmateriale, herunder luftfotos med indtegnede telemaster, videoovervågning fra i Billund og fra havnen i Fredericia, udlæsning af sms-beskeder og fotos fra telefoner mv.

Der optræder i de historiske teleoplysninger indhentet i sagen et belgisk telefonnummer Belgisk politi har oplyst, at det er et anonymt taletidskort, kendt i politiets databaser som tilhørende F. Det belgiske telefonnummer ... er et abonnementsnummer registreret til D, mens telefonnummeret ... er Cs abonnementstelefon, og telefonnummeret ... anvendes af B.

Endvidere optræder to belgiske uregistrerede taletidskort med numrene ... og ..., samt et dansk taletidskort med nummer ... Fona i Fredericia har oplyst, at det danske taletidskort blev købt sammen med en Nokia mobiltelefon og 100 kr. taletid den 11. juli 2015 kl. 11.10, og at der blev betalt med en 50 euro seddel.

Endvidere optræder telefonnumrene ..., som er registreret til der er Es kæreste, ..., som er registreret til H, der er As mor, og ..., som er registreret til I, der er Bs kæreste.

I det følgende vil telefonnumrene blive identificeret ved brug af de sidste fire cifre.

...

Rettens begrundelse og afgørelse

Vedrørende skyldsspørgsmålet

De tiltalte har erkendt, at de var i Danmark og indlogerede sig på i Billund og senere på i Fredericia på de tidspunkter, der fremgår af anklageskriftet. A har bekræftet, at han indlogerede dem på de to hoteller, hvilket blandt andet støttes af hotellernes gæstelister. E har oplyst, at han, A, B og C kom til Danmark i hans bil mrk. VW Polo, mens D har oplyst, at han i Belgien lejede en bil mrk. Peugeot 2008, som han sammen med F og G kørte til Danmark i.

Ad track and trace søgninger efter containeren

Det fremgår af liste fra rederiet over, hvilke IP-adresser, der har foretaget forespørgsler på containeren med kokain, at der blandt andet den 11. juli 2015 kl. 08.50, 08.52 og 17.53 og den 12. juli 2015 kl. 10.31, 10.32 og 10.36 blev søgt på internettet over track and trace efter containeren fra en computer med en IP-adresse udbudt af Dansk Sydenergi. Stofa A/S har oplyst at IP-adressen i det pågældende tidsrum var tildelt ApS, i Billund.

Af IT-tekniske erklæringer vedrørende de to computere i lobbyen på i Billund fremgår, at der på computeren koster nr. 2 omkring tidspunkterne for søgningerne den 11. juli 2015 lidt før kl. 18 og den 12. juli 2015 om formiddagen blev søgt på rederiet 's hjemmeside. Søgningerne om morgenen den 11. juli 2015 fremgår ikke, men det kan som forklaret af vidnet J skyldes flere forhold, herunder at historikken er slettet og overskrevet, så den ikke kan gendannes. På den anden computer, koster nr. 2, blev der endvidere fundet en søgning med en tekststreng, hvori containernummeret indgår, som dog ikke kunne tidsfæstes.

Retten lægger på denne baggrund til grund, at track and trace søgningerne efter containeren blev foretaget fra en af computerne i lobby.

Efter vidnet Ks forklaring om omregningen af tidsindstillingen på videoovervågningsmaskine til realtid, sammenholdt med den omregnede tid på videoovervågningen den 12. juli 2015 ca. kl. 01.19, hvor B har bekræftet, at det var ham, man kan se låne hotellets fastnettelefon til at ringe til det belgiske taletidskort ca. kl. 01.19, hvilket tidspunkt bekræftes af de indhentede teleoplysninger, lægger retten den af politiet omregnede tid på videoovervågningen til grund.

De tiltalte A, B og C har under afspilning af videoovervågning fra i Billund oplyst, hvor de optræder hver især. Således har A oplyst, at han under indtjekningen den 11. juli 2015 ca. kl. 06.32 står til højre i billedet iført hvid jakke med striber ned ad ærmerne, mens han foreviser sit pas til receptionisten. Under udtjekningen den 12. juli 2015 ca. kl. 10.30 står han til venstre i billedet ved receptionsskranken iført hvid jakke med striber ned ad ærmerne, mens han afleverer nøglekortet til receptionisten. C har oplyst, at han under indtjekningen stiller sig yderst til venstre i billedet ved receptionsskranken med en sort sportstaske over den ene skulder. B har oplyst, at han under indtjekningen stiller sig som nr. tre fra venstre i billedet, fremtrædende højere og kraftigere end de øvrige tre personer og iført lyserød bluse og mørk jakke. Han ses endvidere ca. kl. 08.53 komme gående fra computerområdet, hvor han har opholdt sig ca. 2-3 minutter, forbi receptionsskranken og videre ind på hotellet med en kop i hånden. Ved sammenligning af personerne på videoovervågningen med disse tiltaltes udseende og fremtræden i retten, lægger retten denne identifikation til grund.

Af videoovervågningen fremgår, at en fjerde mand ca. kl. 06.32 under indtjekningen på ved receptionsskranken står til venstre for A iført lys jakke med sorte striber ned ad ærmerne og hvid bluse med print på brystet. Ca. kl. 06.35 står han iført samme tøj til højre i billedet for C og til venstre for B. Ca. kl. 07.43 henvender han sig iført samme tøj i receptionen. Ca. kl. 08.48-08.53 ses han iført samme tøj gå til computerområdet og forlade det igen sammen med B. Ca. kl. 17.52-17.54 ses han iført sort bluse og khakifarvede shorts gå til og fra computerområdet. Den 12. juli 2015 ca. kl. 01.19 ses han ved receptionsskranken iført sort jakke med noget lyst på siden og

hvid bluse med print på brystet sammen med B, der låner hotellets fastnettelefon. Ca. kl. 10.29 under udtjekningen ses han iført samme tøj stående til højre for A, der afleverer nøglekortet til receptionisten, og ca. kl. 10.30-10.36 ses han stadig iført samme tøj gå til og fra computerområdet.

Efter gennemgang af hotellets videoovervågning i tidsrummene den 11. juli 2015 kl. 06.52-08.58, kl. 17.18-17.58, kl. 21.47-22.16 og den 12. juli 2015 kl. 09.57-10.37, hvor man ser andre hotelgæster gå til og fra computerområdet, er det ubetænkeligt at lægge til grund, at der på de tidspunkter, hvor der fra en af computerne i hotellets lobby blev foretaget track and tracesøgninger efter containeren, ikke opholdt sig andre end den beskrevne fjerde mand og til dels B.

Ved sammenligning af den fjerde mand på videoovervågningen, der optræder sammen med de øvrige tre tiltalte, med Es udseende på et hollandsk politifoto og Es udseende og fremtræden i retten, er det ubetænkeligt at lægge til grund, at han er den fjerde person på videoen. På denne baggrund er det med den fornødne sikkerhed bevist, at det var E og B, der foretog track and trace søgningerne på containeren den 11. juli 2015 ca. kl. 08.50 og E alene, der foretog søgningerne samme dag ca. kl. 17.53 og den næste dag ca. kl. 10.30.

Ad belgisk assistance

Ved udlæsning af den mobiltelefon, F var i besiddelse af, da han blev udleveret til dansk politi, er Bs telefonnummer ... anført under kontakten " ". Fra mobiltelefonen er udlæst sms-korrespondance med det danske taletidskort fra den 11. juli 2015 om eftermiddagen, hvor der fra Fs telefon blandt andet er sendt beskeder om, at han er klar og kan tage afsted, hvis B "har brug for det", at B gav "adrenalin" til ham, at han "ikke kan vente", og at "vi har lejet bil og skal afsted".

Betaling for leje af den belgiske bil mrk. Peugeot 2008 skete ifølge lejekontrakten få minutter før den sidste sms, og det fremgår af historikken fra bilens gps, at den kørte fra Liege i Belgien og passerede grænsen til Holland kl. 19.27, grænsen til Tyskland kl. 20.21 og grænsen til Danmark kl. 01.12, hvorefter den stoppede på
i Billund kl. 02.32.

Samtidig bevægede de to belgiske uregistrerede taletidskort ... og ... sig ifølge de historiske teleoplysninger fra Belgien med ankomst til ... i Billund henholdsvis kl. 02.25.21 og 02.20.59, hvor de begge var i kontakt med det danske taletidskort

Ad færden i Fredericia

Det danske taletidskort ... blev i gerningsperioden anvendt til kommunikation med Fs telefonnummer ... og med de to belgiske uregistrerede taletidskort ... og Det blev endvidere anvendt til kommunikation med Bs kærestes telefonnummer, Es kærestes telefonnummer og As mors telefonnummer. Retten lægger derfor til grund, at i hvert fald B, E og A har anvendt telefonen med det danske taletidskort i forbindelse med opholdet i Danmark.

De to belgiske uregistrerede taletidskort, der bevægede sig fra Belgien til i Billund sammen med den belgisk lejede bil mrk. Peugeot 2008, er udover kontakten til det danske taletidskort ... endvidere i gerningsperioden anvendt til kommunikation med hinanden. ... er endvidere anvendt til kommunikation med Bs kærestes telefonnummer. Retten lægger derfor til grund, at også disse uregistrerede taletidskort blev anvendt af en eller flere af de tiltalte i forbindelse med opholdet i Danmark, efter at de tiltalte D, F og G havde medbragt dem heril.

Der er afspillet fire klip fra videoovervågningen på havnen i Fredericia den 11. juli 2015 ca. kl. 04.27, 11.38 og 13.38, og den 12. juli 2015 ca. kl. 14.02. På det første klip ses en bil køre ad Norgesgade med retning mod port Rahbæk, hvorefter den foretog en u vending og kørte tilbage ad samme vej. På det andet og tredje klip ses en bil køre ad Norgesgade med retning mod port Rahbæk, hvorefter den svingede til højre ad Vesthavnsvej og nogle sekunder senere kørte tilbage ad Vesthavnsvej, der efter det oplyste er spærret efter ca. 75 meter. På det fjerde klip ses en bil køre ad Vesthavnsvej forbi port 8 til kaj 22. Ved sammenligning af stillfotos af bilerne fra videoovervågningen fremtræder de ens. Ved sammenligning af forstørrede stillfotos af bilen under kørslen den 11. juli 2015 ca. kl. 11.38 med fotos af Es bil mrk. VW Polo, som de fire hollændere kom til Danmark i, fremtræder bilerne også ens. Der er herved lagt vægt på, at bilerne har samme grå farve, er med gule nummerplader og antenne placeret i midten bagerst på bilens tag, er forsynet med en vindspoile øverst på bagruden, med tonede bagruder og med karakteristiske alufælge, herunder med 10 let snoede eger udgående fra centrum.

C har endvidere i følge politirapport forklaret, at den bil der ses på videoovervågningen ved havnen i Fredericia den 11. april 2015 omkring kl. 04.27 kan være identisk med den bil, de kom til Danmark i, men at han ikke var sikker.

Det er på denne baggrund ubetænkeligt at lægge til grund, at det var Es bil, som en eller flere af de tiltalte kørte i på nævnte tidspunkter ved havnen i Fredericia, hvilket også støttes af, at flere telefoner omkring samme tidspunkter gik på master dækkende blandt andet havnen i Fredericia.

At de tiltalte under opholdet i Danmark i de tidsrum, der fremgår af anklageskriftet, bevægede sig rundt i Fredericia, herunder omkring havnen, støttes endvidere af de meget omfattende historiske teleoplysninger sammenholdt med luftfotos af de master, som telefonerne gik på, og den af vidnet radioingeniør afgivne forklaring, herunder om masters dækningsområde, og at telefoner kan springe på forskellige master, når radiobølgerne skyder over vand, selvom telefonerne ikke fysisk har bevæget sig over vand.

Således fremgår det blandt andet, at det danske taletidskort ... om formiddagen og hen ad eftermiddagen lørdag den 11. juli 2015 flere gange gik på master i Fredericia, herunder masten Prinsessegade 27 med startretning 240. Bs telefon ... gik om formiddagen på en mast i Fredericia, og Cs telefon ... gik om eftermiddagen på masten Nordkajen 1 X med startretning 220.

Det belgiske taletidskort ... gik søndag den 12. juli 2015 kl. 03.58.12 på masten Jernbanegade 8 i Fredericia med startretning 250, og det danske taletidskort ... gik kl. 03.58.12 på samme mast med startretning 120. Den belgisk lejede Peugeot 2008 fulgte

ikke med telefonerne til Fredericia, så de tiltalte, der om natten var i Fredericia, herunder omkring havneområdet, må være kommet dertil på anden måde, mest sandsynligt i Es bil.

Det danske taletidskort ... gik den 12. juli 2015 kl. 13.56.06 - 13. juli 2015 kl. 04.59.50 næsten udelukkende på masten Dronningensgade 97 i Fredericia med startretning 270. Det havde i tidsrummet kontakt til As mors telefonnummer og Es kærestes telefonnummer, samt de belgiske taletidskort ... og ... og kl. 23.29.05 til et hollandsk uregistreret taletidskort ..., hvor sidstnævnte ikke gik på master i Danmark. Det danske taletidskort gik også på masterne Prinsessegade 27 i Fredericia med startretning 240, Blytækkervej 16 i Fredericia med startretning 0 og Hannerupvænget 7 i Fredericia.

Det belgiske taletidskort ... var mange gange i tidsrummet den 12. juli 2015 kl. 22.06.34 til den 13. juli 2015 kl. 04.59.50 i kontakt med det danske taletidskort ... og gik hver gang på masten Dronningensgade 97 i Fredericia med startretning 270. Det gik også på masterne Jernbanegade 8 i Fredericia med startretning 120 og 250, og masten Hannerupvænget 7 i Fredericia.

Ds telefon 4208 gik den 12. juli 2015 fra kl. 12.15.13 til næste dags eftermiddag ofte på danske master, herunder i forbindelse med kontakt til kærestens telefonnummer. Bortset fra en tur til Billund Lufthavns passagerterminal 10 omkring kl. 17.24 gik det på master i Fredericia, hovedsagelig Vesthavnsvej 5 med startretning 30 og Prinsessegade 27 med startretning 210 og 320, men også Dronningensgade 97 med startretning 270.

Der var også adskillige kontakter mellem de to uregistrerede belgiske taletidskort om aftenen og natten mellem den 12. og 13. juli 2015. Begge telefoner gik på masten Dronningensgade 97 i Fredericia med startretning 270, men ... gik også flere gange på masten Hannerupvænget 7 i Fredericia med startretning 170, hvor ... på samme tidspunkt gik på masten Dronningensgade 97 med startretning 270. Retten lægger på denne baggrund til grund, at de tiltalte, der benyttede de to telefoner, ikke befandt sig på samme sted.

Efter de tre belgiere kom til Danmark støttes de tiltaltes rekognosceringsture i Fredericia, herunder omkring havnen i Fredericia, tillige af gps'ens oplysninger om bilens færd.

Således fremgår det, at bilen efter at være parkeret bag i Fredericia søndag den 12. juli 2015 kl. 11.27, om formiddagen og eftermiddagen blev startet og stoppede flere forskellige steder i Fredericia. Efter at have været en tur til Billunds lufthavnsbygning omkring kl. 17.24, samtidig med Ds telefon, holdt den kl. 18.26 stille ved Fredericia Lystbådehavn i ca. et kvarter, hvorefter den bevægede sig rundt i Fredericia, herunder ved Svovlsyrekajen, Oceankajen nord for lystbådehavnen og Holstensvej tæt på containerhavnen. Fra den 13. juli 2015 kl. 01.40 til 05.12 holdt bilen stille på lystbådehavnen, hvorefter den kl. 05.12 blev parkeret i Sundegade bag

Vidnet har forklaret, at der er ca. 1 km fra lystbådehavnen til starten af det indhegnede område på havnen. Bilen var således parkeret i en sådan afstand til containerhavnen, at det ikke ville vække opsigt.

At de tiltalte foretog rekognosceringsture i Fredericia, herunder omkring havnen, støttes også af Ds forklaring til politirapport om, at de andre tiltalte, der benyttede

udlejningsbilen og en VW Polo med hollandske nummerplader, kørte frem og tilbage mellem hotellet og et eller flere steder, han ikke kendte. Under grundlovsforhøret forklarede han endvidere, at både før og efter han, F og G var i Billund for at se efter en flybillet, var de andre tiltalte væk i perioder på 10, 15 og 20 minutter og kom så tilbage. Flere af de andre tiltalte skiftedes til at være sammen med ham på hotellet, mens de øvrige var væk. De små ture, som de andre tog, var også om aftenen. Da han sov om natten, ved han ikke, om de andre også var ude om natten, men de var nok også væk om natten, idet han ellers ville have hørt dem komme hjem.

Efter en samlet vurdering af beviserne er det herefter ubetænkeligt at lægge til grund, at i hvert fald flere af de tiltalte bevægede sig rundt i Fredericia, herunder omkring havneområdet, på de tidspunkter, hvor de tiltalte ifølge anklageskriftet rekognoscerede efter containeren med kokain på havnen i Fredericia.

Ad forsøg

Hverken ankomsttidspunkterne, -stederne eller de tiltaltes færden i øvrigt som den fremgår af historiske teleoplysninger, masteanslag, videoovervågninger mv., eller sms-korrespondancen mellem B og F, hvorefter F ville tage afsted, hvis B havde "brug for det", støtter en antagelse om, at de tiltalte som forklaret til politirapport af C skulle feste, eller som forklaret af G, at de skulle på familiebesøg. D har da også i følge politirapport givet en noget anden forklaring om formålet med turen.

Det er oplyst fra rederierne, at containeren med de 310 kg kokain skulle have været i havnen i Antwerpen i adskillige dage, men rent faktisk kun var i havnen i mindre end et døgn, før den blev sat på et andet skib og fragtet til havnen i Fredericia med ankomst fredag den 10. juli 2015 kl. 21.36. Der har således ikke været den forventede tid til rådighed for et rip off team til at finde containeren på havnen i Antwerpen og fjerne kokainen derfra. At containeren skulle være tømt for kokain af et rip off team støttes også af, at der i containeren var en ekstra toldplombering, og at kokainen i containeren var pakket i flere tasker, herunder var der en taske med to blokke svarende til to kilo kokain, hvilket som forklaret af vidnet politikommissær meget vel kunne være betalingen til det team, der tømte containeren og afleverede kokainen videre i den kriminelle organisation.

Rederiet har oplyst, at der blev foretaget en track and trace søgning efter containeren fra en computer med en IP-adresse udbudt af Brasil Global Village Telecom den 10. juli 2015 kl. 18.27. Søgningen blev foretaget fra en adresse tilhørende en café i Brasilien beliggende tæt på havnen Navigantes i Brasilien, hvorfra containeren med kokainen blev afskibet. Kort tid herefter bevægede Cs telefon ... og Bs telefon ... sig fra Holland mod Danmark sammen med de fire hollændere.

Efter bevisførelsen er der ikke ført tilstrækkeligt bevis for, at de tiltalte forud for deres respektive ture til Danmark havde aftalt sammen at finde og udføre 310 kg kokain af Danmark, havde en fælles forståelse heraf eller kendskab til et sådant formål med turen.

Retten finder efter en samlet vurdering af sagens beviser, at det er ubetænkeligt at lægge til grund, at en eller flere af de hollandske tiltalte, der først kom til Danmark, tog initiativ til turen med kendskab til, at der på havnen i Fredericia stod en container med en betydelig mængde narkotika, som ved en fejl var kommet til Danmark.

De tiltalte kom til Danmark i to hold i to biler og forlod Danmark samtidig i de to biler. De boede alle sammen på ét værelse på begge hoteller. E og til dels B foretog track and trace søgninger på containeren. B tog initiativ til, at F kom til Danmark, fordi han havde "brug for det", hvilket gav F "adrenalin". Flere af de tiltalte tog under opholdet på korte ture i Fredericia, herunder i området omkring havnen. Det er muligt som forklaret til politirapport af nogle af de tiltalte, at de sov, drak og røg, troede de deltog i en weekendtur eller familiebesøg, skulle ud og have luft under vingerne, men som også forklaret af D var situationen, hvor de andre tiltalte tog på små ture, også om aftenen og natten, og var meget opmærksomme på andre biler og omgivelserne, forbryderisk. D kørte i den lejede bil sidst på dagen den 12. juli 2015 til Billund Lufthavn for at få en flybillet tilbage til Belgien, selvom de lige var ankommet natten forinden, og han ville have været nødt til at overlade den af ham lejede bil til de øvrige tiltalte. Retten finder herefter efter sagens samlede beviser, at alle tiltalte, hvoraf ingen har ønsket at afgive forklaring i retten, i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika.

Med samme begrundelse finder retten, at det er ubetænkeligt at lægge til grund, at i hvert fald flere af de tiltalte rekognoscerede i området omkring havnen i Fredericia efter containeren, sendt herop af bagmænd eller på eget initiativ.

Der er imidlertid ikke oplysninger om, at de tiltalte forsøgte at komme ind på havnens indhegnede område, hvor containeren var placeret. Således er der ikke oplysninger om, at de er set på havnens videoovervågning eller bemærket af andre personer på havnen, eller at der i gerningsperioden blev konstateret opbrud på adgangsbommene til havnen eller brud på trådhegnet, der omgiver selve havneområdet, herunder containerhavnen, eller forsøg herpå. Der er endvidere ikke oplyst om track and trace søgninger på containeren foretaget af de tiltalte efter søndag den 12. juli 2015 om formiddagen, og de tiltalte forlod Danmark den følgende dag på et tidspunkt, hvor containeren fortsat stod på havnen i Fredericia.

På denne baggrund er det betænkeligt med den til domfældelse fornødne sikkerhed at anse det for bevist, at de tiltalte, der ikke tidligere er straffet for narkotikakriminalitet, eller narkobagmænd havde besluttet at de tiltalte skulle sætte sig i besiddelse af narkotikaen i containeren og udføre den af Danmark.

Retten har herved tillige lagt vægt på, at de tiltalte ikke fremstår som et professionelt rip off team, der skulle tømme containeren for en helt ekstraordinær stor mængde narkotika, udføre det af Danmark og aflevere det videre i narkoorganisationen. De hollandske tiltalte kom til Danmark i Es egen bil, som de brugte til kørsel ved havneområdet, tilsyneladende uden falske nummerplader. De belgiske tiltalte kom til Danmark i en bil lejet af D. Ingen af de to biler kunne hver især rumme 310 kg kokain i bagagerummet. De tiltalte indlogerede sig på de to hoteller i As navn under forevisning af pas. Alle fire hollandske tiltalte opholdt sig i lobbyområde med risiko for at blive filmet af videoovervågningen. D var ved overgivelsen til dansk politi i besiddelse af en mobiltelefon, hvor man fandt et foto af ham selv og en selfie af ham, F og G, optaget foran i Fredericia den 12. juli 2015 omkring middagstid. Endvidere medbragte og anvendte flere af de tiltalte egne abonnementstelefoner, det danske taletidskort og det belgiske taletidskort blev anvendt til

kommunikation med flere af de tiltaltes familiemedlemmer og kærester, og det danske taletidskort ... og begge belgiske taletidskort ... og ... blev anvendt til indbyrdes kommunikation.

De tiltalte frifindes derfor for forsøg på besiddelse af 310 kg kokain med henblik på udførsel af Danmark, jf. straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 2. pkt., jf. straffelovens § 21.

..."

Erstatningskravenes behandling

D fremsatte ved brev af 4. juli 2017 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Statsadvokaten traf den 28. april 2017 følgende afgørelse:

"...

Deres klient blev anholdt af belgisk politi i Belgien den 1. december 2015 på baggrund af en arrestordre fra Danmark, og Deres klient blev overtaget af dansk politi den 10. december 2015.

...

Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev Deres klient frifundet, og Deres klient blev herefter løsladt. Frihedsberøvelsen varede således 388 påbegyndte døgn.

...

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Begrundelsen for min afgørelse er, at Deres klient efter min opfattelse har udvist egen skyld og selv har givet anledning til de straffeprocessuelle indgreb i sagen i en sådan grad, at erstatning i det hele må nægtes.

Jeg har ved min afgørelse om at nægte Deres klient erstatning lagt vægt på, at Deres klient ved at deltage i en tur til Danmark, hvor retten har lagt til grund, at han i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika efter min opfattelse har handlet med en sådan uforsigtighed, at han måtte påregne, at det medførte en risiko for at blive anholdt og varetægtsfængslet.

..."

Afgørelsen blev påklaget, og Rigsadvokaten traf den 28. juni 2017 følgende afgørelse:

"...

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at Deres klient ikke kan få erstatning for frihedsberøvelse, tabt arbejdsfortjeneste, feriepenge eller

øvrige udgifter, herunder til hjemtransport, huslejebetaling, og opmagasinering af ejendele.

Begrundelse

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning, herunder at Deres klient har udvist egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Jeg finder som statsadvokaten, at Deres klients kendskab til at omdrejningspunktet for turen til Danmark var en container med betydelige mængder narkotika, medfører, at erstatning for de straffeprocessuelle indgreb må bortfalde. Jeg bemærker i den forbindelse, at omtalte narkotika blev vurderet til – i 2015 – at have en handelsværdi på ca. 81 mio. kr.

Jeg har yderligere lagt vægt på, at Deres klient, da han afgav forklaring til belgisk politi den 1. december 2015 og ved grundlovsforhøret i Danmark den 11. december 2015, forklarede, at han ikke kendte formålet med turen til Danmark, men at han blot hjalp sin ven F, og at han havde tænkt, at situationen burde have forekommet ham dubiøs/forbryderisk, samt at det ikke virkede særligt "clean", men at han foretrak at "stikke hovedet i busken" og ikke vide noget.

Jeg finder således, at Deres klients kendskab til formålet med turen, samt hans egen forklaring om at have holdt sig i bevidst uvidenhed samt om at situationen ikke forekom ham helt "clean", samlet set vidner om en så uforsigtig og mistankepådragende adfærd, at Deres klient måtte indse, at han risikerede frihedsberøvelse i en længere periode.

..."

E fremsatte ved brev af 10. juli 2017 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Statsadvokaten traf den 28. april 2017 følgende afgørelse:

"...

Deres klient blev anholdt af hollandsk politi i Holland den 7. december 2015 på baggrund af en arrestordre fra Danmark, og Deres klient blev overtaget af dansk politi den 8. marts 2016.

Østjyllands Politi rejste ved anklageskrift modtaget ved Retten i Kolding den 7. april 2016 tiltale mod Deres klient og 6 andre personer for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 2. pkt., jf. straffelovens § 21, ved efter forudgående aftale og i forening med andre uidentificerede personer i dagene op til den 14. juli 2015, at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af i alt 310 kg. kokain fra container nr. der var placeret på Fredericia Havn siden den 11. juli 2015 kl. 01.08, ankommet med skib fra Brasilien via havnen i Antwerpen, og udføre kokainen af Danmark under en række nærmere anførte omstændigheder.

Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev Deres klient frifundet, og Deres klient blev herefter løsladt. Frihedsberøvelsen varede således 381 påbegyndte døgn.

...

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Begrundelsen for min afgørelse er, at Deres klient efter min opfattelse har udvist egen skyld og selv har givet anledning til de straffeprocessuelle indgreb i sagen i en sådan grad, at erstatning i det hele må nægtes.

Jeg har ved min afgørelse om at nægte Deres klient erstatning lagt vægt på, at Deres klient ved at deltage i en tur til Danmark, hvor retten har lagt til grund, at han i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika, og at han foretog track and trace søgninger på den pågældende container, efter min opfattelse har handlet med en sådan uforsigtighed, at han måtte påregne, at det medførte en risiko for at blive anholdt og varetægtsfængslet.

..."

Afgørelsen blev påklaget, og Rigsadvokaten traf den 6. juli 2017 følgende afgørelse:

"...

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at Deres klient ikke kan få erstatning for frihedsberøvelse, tabt arbejdsfortjeneste og øvrige tab, herunder udgifter til transport af familie og kæreste og egen hjemtransport.

Begrundelse

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning, herunder at Deres klient har udvist egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Statsadvokaten har i sin vurdering af egen skyld lagt vægt på, at Retten i Kolding lagde til grund, at Deres klient på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika, og at Deres klient foretog track and trace søgning på den pågældende container.

Ved skrivelse af 30. juni 2017 har De blandt andet anført, at de andre tiltalte, der havde udtalt sig i sagen, ikke blev løsladt inden hovedforhandlingen af den grund, hvorfor det heller ikke for Deres klient ville have været muligt at undgå frihedsberøvelsen eller rense sig selv for mistanke, såfremt Deres klient havde udtalt sig om sagen inden hovedforhandlingen. De anfører, at det ikke ville have forandret sagen, at Deres klient havde fortalt politiet eller retten, at det blandt andet var korrekt, at han havde været i Danmark, at han havde foretaget track and trace søgninger på computeren i Billund, og at han og de andre i starten havde været interesseret i at finde ud af, om den pågældende container befandt sig et sted i Fredericia. De anfører endvidere, at det er klart, at Deres klient ved at tage til Danmark, og særligt ved at foretage søgninger på containeren, har udvist en adfærd, der ville have kunnet medføre mistanke om skyld, ligesom De mener, at Deres klient på det tidspunkt også måtte have forudset, at denne mistanke ville kunne medføre en frihedsberøvelse. Hertil anfører De, at Deres klient imidlertid afstod fra at gøre mere, og sammen med de andre personer i sagen tog hjem, hvorfor det er Deres

opfattelse, at Deres klient ikke på nogen måde kunne forudse, at han herefter ville blive anholdt og frihedsberøvet. Jeg har forestået det således, at De er af den opfattelse, at Deres klient ved at udrejse fra Danmark uden at have fuldbyrdet en forbrydelse, herunder sætte sig i besiddelse af narkotikaen i containeren, medfører, at Deres klient ikke har udvist egen skyld, idet han netop ved ikke at fuldbyrde en forbrydelse, ikke kunne have anset det for påregneligt, at han ville blive udsat for et straffeprocessuelt indgreb.

Jeg finder som statsadvokaten, at Deres klients kendskab til, at omdrejningspunktet for turen til Danmark var en container med betydelige mængder narkotika, medfører, at erstatning for de straffeprocessuelle indgreb må bortfalde. Jeg bemærker i den forbindelse, at omtalte narkotika blev vurderet til – i 2015 – at have en handelsværdi på ca. 81 mio. kr.

Jeg har særligt lagt vægt på, at det af dombogens side 47 fremgår, at det med den fornødne sikkerhed er bevist, at Deres klient foretog track and trace søgninger på containeren den 11. juli 2015 kl. ca. 08.30 og kl. ca. 17.53 og den næste dag kl. ca. 10.30. Jeg finder, at Deres klient ved at foretage track and trace søgninger på en container indeholdende 310 kg. kokain, der befandt sig på Fredericia Havn, mens han selv tog ophold i Danmark, herunder først i Billund og efterfølgende i Fredericia, har udvist en så uforsigtig og mistankepådragende adfærd, at Deres klient måtte indse, at han risikerede frihedsberøvelse i en længere periode.

Jeg finder derudover, at Deres klient, ved ikke at afgive forklaring i sagen, hverken til hollandsk eller dansk politi eller i forbindelse med grundlovsforhøret, har undladt at rense sig for en konkret mistanke, der var rettet mod ham som følge af oplysningerne i sagen.

Det forhold, at en sigtet har benyttet sig af sin ret til at nægte at udtale sig, vil som udgangspunkt ikke kunne anses som egen skyld i relation til retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. Dette udgangspunkt kan imidlertid fraviges, hvis den sigtede har haft særlig anledning til at rense sig for en konkret mistanke. Jeg henviser her til betænkning nr. 801/1977, s. 32-33, hvor der oplistes en række tilfældegrupper til belysning af rækkevidden af § 1018 a, stk. 3. Heraf fremgår som eksempel tilfælde, hvor sigtede undlader at rense sig for mistanke.

Det er min opfattelse, at Deres klient havde en særlig anledning til at udtale sig om formålet med indrejsen til Danmark og hermed søge at rense sig for mistanken på grund af track and trace søgningerne på containeren, sin mulige efterfølgende færd i den bil, som han indrejste til Danmark i, omkring havnen i Fredericia, hvor containeren stod, samt om sit kendskab til containeren i øvrigt.

...”

F fremsatte ved brev af 24. august 2017 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Statsadvokaten traf den 28. april 2017 følgende afgørelse:

”...

Deres klient blev anholdt af belgisk politi i Belgien den 14. januar 2016 på baggrund af en arrestordre fra Danmark, og Deres klient blev overtaget af dansk politi den 11. februar 2016.

Deres klients bopæl, ..., blev ransaget af belgisk politi den 1. december 2015.

Det fremgår endvidere af sagen, at politiet beslaglagde og ransagede Deres klients mobiltelefon, og at politiet indhentede historiske teleoplysninger vedrørende Deres klients telefonnummer

Østjyllands Politi rejste ved anklageskrift modtaget ved Retten i Kolding den 7. april 2016 tiltale mod Deres klient og 6 andre personer for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 2. pkt., jf. straffelovens § 21, ved efter forudgående aftale og i forening med andre uidentificerede personer i dagene op til den 14. juli 2015, at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af i alt 310 kg. kokain fra container nr. der var placeret på Fredericia Havn siden den 11. juli 2015 kl. 01.08, ankommet med skib fra Brasilien via havnen i Antwerpen, og udføre kokainen af Danmark under en række nærmere anførte omstændigheder.

Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev Deres klient frifundet, og Deres klient blev herefter løsladt. Frihedsberøvelsen varede således 344 påbegyndte døgn.

...

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Begrundelsen for min afgørelse er, at Deres klient efter min opfattelse har udvist egen skyld og selv har givet anledning til de straffeprocessuelle indgreb i sagen i en sådan grad, at erstatning i det hele må nægtes.

Jeg har ved min afgørelse om at nægte Deres klient erstatning lagt vægt på, at Deres klient ved at deltage i en tur til Danmark, hvor retten har lagt til grund, at han i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika efter min opfattelse har handlet med en sådan uforsigtighed, at han måtte påregne, at det medførte en risiko for at blive anholdt, varetægtsfængslet og udsat for de øvrige straffeprocessuelle indgreb i sagen.

..."

Afgørelsen blev påklaget, og Rigsadvokaten traf den 6. juli 2017 følgende afgørelse:

"...

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at Deres klient ikke kan få erstatning for de straffeprocessuelle indgreb i sagen, herunder frihedsberøvelse, ransagning, og beslaglæggelse af mobiltelefon.

Begrundelse

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning, herunder at Deres klient har udvist egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Statsadvokatens har ved sin vurdering af egen skyld lagt vægt på, at Retten i Kolding lagde til grund, at Deres klient på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika.

De har i Deres klage til mig anført, at alene ganske kvalificeret culpøs adfærd medfører nedsættelse eller nægtelse af erstatning, og at udgangspunktet om fuld erstatning efter frifindelse alene fraviges, hvis særlige tungtvejende hensyn efter omstændighederne taler for det. De har endvidere anført, at uanset vurderingen af egen skyld, har sagen haft et urimeligt langvarigt forløb, hvilket efter Deres opfattelse taler for at udgangspunktet om erstatning ved frifindelse fastholdes. Hertil bemærker De, at det lange sagsforløb skyldes den lange efterforskning, og at sagen drejer sig om et større sagskompleks med 6 andre tiltalte foruden Deres klient.

Jeg finder som statsadvokaten, at Deres klients kendskab til, at omdrejningspunktet for turen til Danmark var en container med betydelige mængder narkotika, medfører, at erstatning for de straffeprocessuelle indgreb må bortfalde. Jeg bemærker i den forbindelse, at omtalte narkotika blev vurderet til – i 2015 – at have en handelsværdi på ca. 81 mio. kr.

Jeg finder derudover, at Deres klient ved ikke at afgive forklaring i sagen, hverken til belgisk eller dansk politi eller i forbindelse med grundlovsforhøret, har undladt at rense sig for en konkret mistanke, der var rettet i mod ham som følge af beviserne i sagen.

Det forhold, at en sigtet har benyttet sig af sin ret til at nægte at udtale sig, vil som udgangspunkt ikke kunne anses som egen skyld i relation til retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. Dette udgangspunkt kan imidlertid fraviges, hvis den sigtede har haft særlig anledning til at rense sig for en konkret mistanke. Jeg henviser her til betænkning nr. 801/1977, s. 32-33, hvor der oplistes en række tilfældegrupper til belysning af rækkevidden af § 1018 a, stk. 3. Heraf fremgår som eksempel tilfælde, hvor sigtede undlader at rense sig for mistanke.

Jeg lægger i den forbindelse særlig vægt på, at Deres klient, der er belgisk statsborger, var under mistanke grundet sin indrejse til Danmark, hvor han den 12. juli 2015 ankom til i Billund for at mødes med blandt andet B og E, der samme dag foretog track and trace søgninger på containeren ved brug af en computer i lobby. Yderligere var Deres klient under mistanke, idet han senere på dagen indlogerede sig i samme rum med gruppen på i Fredericia og muligt færdedes omkring havnen i Fredericia, hvor containeren med betydelige mængder narkotika stod efter ankomst fra Antwerpen. På den baggrund finder jeg, at Deres klient havde en særlig anledning til at udtale sig om formålet med indrejsen til Danmark og om sin eventuelle færden omkring havnen samt om sit kendskab til containeren i øvrigt.

...”

B fremsatte ved brev af 6. juli 2017 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Statsadvokaten traf den 28. april 2017 følgende afgørelse:

”...

Deres klient blev anholdt af hollandsk politi i Holland den 3. december 2015 på baggrund af en arrestordre fra Danmark, og Deres klient blev overtaget af dansk politi den 8. marts 2016.

Det fremgår endvidere af sagen, at Deres klients telefon med telefonnummer ... og imeinummer ... blev aflyttet i perioden fra 6. oktober 2015 til den 3. december 2015. Aflytningen varede således i alt 9 påbegyndte uger.

Østjyllands Politi rejste ved anklageskrift modtaget ved Retten i Kolding den 7. april 2016 tiltale mod Deres klient og 6 andre personer for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 2. pkt., jf. straffelovens § 21, ved efter forudgående aftale og i forening med andre uidentificerede personer i dagene op til den 14. juli 2015, at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af i alt 310 kg. kokain fra container nr. ... der var placeret på Fredericia Havn siden den 11. juli 2015 kl. 01.08, ankommet med skib fra Brasilien via havnen i Antwerpen, og udføre kokainen af Danmark under en række nærmere anførte omstændigheder.

Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev Deres klient frifundet, og Deres klient blev herefter løsladt. Frihedsberøvelsen varede således 381 påbegyndte døgn.

...

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Begrundelsen for min afgørelse er, at Deres klient efter min opfattelse har udvist egen skyld og selv har givet anledning til de straffeprocessuelle indgreb i sagen i en sådan grad, at erstatning i det hele må nægtes.

Jeg har ved min afgørelse om at nægte Deres klient erstatning lagt vægt på, at Deres klient ved at have deltaget i en tur til Danmark, hvor retten har lagt til grund, at han i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika, og at han foretog track and trace søgninger på den pågældende container, efter min opfattelse har handlet med en sådan uforsigtighed, at han måtte påregne, at det medførte en risiko for at få sin telefon aflyttet samt at blive anholdt og varetægtsfængslet.

...”

Afgørelsen blev påklaget, og Rigsadvokaten traf den 23. juni 2017 følgende afgørelse:

”...

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at Deres klient ikke kan få erstatning for de straffeprocessuelle indgreb i sagen, herunder frihedsberøvelse, telefonaflytning og tabt arbejdsfortjeneste.

Begrundelse

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning, herunder at Deres klient har udvist egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Statsadvokatens har ved sin vurdering af egen skyld lagt vægt på, at Retten i Kolding lagde til grund, at Deres klient på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika, og at Deres klient foretog track and trace søgning på den pågældende container.

De anfører i Deres klage til mig, at Deres klient ikke ved sin adfærd, hverken før eller efter sagens opstart ved Sydøstjyllands Politi, har udvist egen skyld i en sådan grad, at retten til erstatning fortabes.

For så vidt angår Deres klients kendskab til, at omdrejningspunktet for turen til Danmark var containeren med narkotika, anfører De, at dette ikke kan tale med en sådan styrke, at erstatningskravet fortabes. De henviser til, at det ikke er fastslået, hvornår på turen, Deres klient fik kendskab til containeren, og at det derfor ikke har været muligt for Deres klient at distancere sig yderligere fra sagens kerne.

For så vidt angår track and trace søgningerne, bestrider De, at Deres klient skulle have foretaget en sådan søgning på den pågældende container. De anfører, at det følger af sagen, at det var E, der foretog søgningerne.

Hertil bemærker jeg, at det fremgår af dombogens side 47, at det med den fornødne sikkerhed er bevist, at det var E og Deres klient, B, der foretog track and trace søgningerne på containeren den 11. juli 2015 kl. 08.50, og E alene, der foretog søgningerne samme dag ca. kl. 17.53 og den næste dag kl. 10.30.

Jeg finder som statsadvokaten, at Deres klients kendskab til, at omdrejningspunktet for turen til Danmark var en container med betydelige mængder narkotika, medfører, at erstatning for de straffeprocessuelle indgreb må bortfalde. Jeg bemærker i den forbindelse, at omtalte narkotika blev vurderet til – i 2015 – at have en handelsværdi på ca. 81 mio. kr.

Jeg finder derudover, at Deres klient ved ikke at afgive forklaring i sagen, hverken til hollandsk eller dansk politi eller i forbindelse med grundlovsforhøret den 9. maj 2016, har undladt at rense sig for en konkret mistanke, der var rettet i mod ham som følge af beviserne i sagen.

Det forhold, at en sigtet har benyttet sig af sin ret til at nægte at udtale sig, vil som udgangspunkt ikke kunne anses som egen skyld i relation til retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. Dette udgangspunkt kan imidlertid fraviges, hvis den sigtede har haft særlig anledning til at rense sig for en konkret mistanke. Jeg henviser her til betænkning nr. 801/1977, s. 32-33, hvor der oplistes en række tilfældegrupper til belysning af

rækkevidden af § 1018 a, stk. 3. Heraf fremgår som eksempel tilfælde, hvor sigtede undlader at rense sig for mistanke.

Jeg lægger i den forbindelse særlig vægt på, at Deres klient, der er tyrkisk statsborger med opholdstilladelse i Holland, var under mistanke grundet track and trace søgning på containeren ved brug af en computer i lobby i Billund samt sin mulige efterfølgende færden i bil omkring havnen i Fredericia, hvor containeren stod efter ankomst fra Antwerpen. På den baggrund finder jeg, at Deres klient ved ikke at udtale sig om formålet med indrejsen til Danmark og om sin eventuelle færden omkring havnen i den bil, han indrejste til Danmark i, samt om sit kendskab til containeren i øvrigt, herunder den omtalte track and trace søgning, havde en særlig anledning til at udtale sig og søge at rense sig for mistanke.

...”

A fremsatte ved brev af 10. juli 2017 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Statsadvokaten traf den 28. april 2017 følgende afgørelse:

”...

Deres klient blev anholdt af hollandsk politi i Holland den 2. december 2015 på baggrund af en arrestordre fra Danmark, og Deres klient blev overtaget af dansk politi den 5. april 2016.

Østjyllands Politi rejste ved anklageskrift modtaget ved Retten i Kolding den 7. april 2016 tiltale mod Deres klient og 6 andre personer for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 2. pkt., jf. straffelovens § 21, ved efter forudgående aftale og i forening med andre uidentificerede personer i dagene op til den 14. juli 2015, at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af i alt 310 kg. kokain fra container nr. der var placeret på Fredericia Havn siden den 11. juli 2015 kl. 01.08, ankommet med skib fra Brasilien via havnen i Antwerpen, og udføre kokainen af Danmark under en række nærmere anførte omstændigheder.

Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev Deres klient frifundet, og Deres klient blev herefter løsladt. Frihedsberøvelsen varede således 387 påbegyndte døgn.

...

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Begrundelsen for min afgørelse er, at Deres klient efter min opfattelse har udvist egen skyld og selv har givet anledning til de straffeprocessuelle indgreb i sagen i en sådan grad, at erstatning i det hele må nægtes.

Jeg har ved min afgørelse om at nægte Deres klient erstatning lagt vægt på, at Deres klient ved at have deltaget i en tur til Danmark, hvor retten har lagt til grund, at han i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika efter min opfattelse har handlet med en

sådan uforsigtighed, at han måtte påregne, at det medførte en risiko for at blive anholdt og varetagtsfængslet.

...”

Afgørelsen blev påklaget, og Rigsadvokaten traf den 28. juni 2017 følgende afgørelse:

"...

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at Deres klient ikke kan få erstatning for frihedsberøvelse, herunder isolationsfængsling og udgifter til hjemtransport.

Begrundelse

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning, herunder at Deres klient har udvist egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018a, stk. 3.

Statsadvokaten har ved sin vurdering af egen skyld lagt vægt på, at Retten i Kolding lagde til grund, at Deres klient på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika.

De har i Deres klage til mig anført, at De vil vende tilbage med en begrundelse for Deres påklage. Jeg har imidlertid ikke modtaget yderligere fra Dem og afgør således sagen på det foreliggende grundlag.

Jeg finder som statsadvokaten, at Deres klients kendskab til, at omdrejningspunktet for turen til Danmark var en container med betydelige mængder narkotika, medfører, at erstatning for de straffeprocessuelle indgreb må bortfalde. Jeg bemærker i den forbindelse, at omtalte narkotika blev vurderet til – i 2015 – at have en handelsværdi på ca. 81 mio. kr.

Jeg finder derudover, at Deres klient ved ikke at afgive forklaring i sagen, hverken til hollandsk eller dansk politi eller i forbindelse med grundlovsforhøret den 6. april 2016, har undladt at rense sig for en konkret mistanke, der var rettet mod ham som følge af beviserne i sagen.

Det forhold, at en sigtet har benyttet sig af sin ret til at nægte at udtale sig, vil som udgangspunkt ikke kunne anses som egen skyld i relation til retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. Dette udgangspunkt kan imidlertid fraviges, hvis den sigtede har haft særlig anledning til at rense sig for en konkret mistanke. Jeg henviser her til betænkning nr. 801/1977, s. 32-33, hvor der oplistes en række tilfældegrupper til belysning af rækkevidden af § 1018 a, stk. 3. Heraf fremgår som eksempel tilfælde, hvor sigtede undlader at rense sig for mistanke.

Jeg lægger i den forbindelse særlig vægt på, at Deres klient, der er hollandsk statsborger, var under mistanke grundet sin indrejse til Danmark, hvor han den 11. juli 2015 indlogerede sig på i Billund i samme rum som blandt andet B og E, der efterfølgende foretog track and trace søgninger på containeren ved brug af en computer i lobby i Billund. Yderligere var Deres klient under mistanke,

idet han dagen efter indlogerede sig med gruppen på i Fredericia og muligt færdedes omkring havnen i Fredericia, hvor containeren med betydelige mængder narkotika stod efter ankomst fra Antwerpen. På den baggrund finder jeg, at Deres klient havde en særlig anledning til at udtale sig om formålet med indrejsen til Danmark i, samt om sit kendskab til containeren i øvrigt, og dermed søge at rense sig for mistanke.

..."

G fremsatte ved brev af 24. august 2017 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Statsadvokaten traf den 28. april 2017 følgende afgørelse:

"...

Deres klient blev anholdt af belgisk politi i Belgien den 21. juni 2016 på baggrund af en arrestordre fra Danmark, og Deres klient blev overtaget af dansk politi den 29. juni 2016.

Østjyllands Politi rejste ved anklageskrift modtaget ved Retten i Kolding den 7. april 2016 tiltale mod Deres klient og 6 andre personer for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 2. pkt., jf. straffelovens § 21, ved efter forudgående aftale og i forening med andre uidentificerede personer i dagene op til den 14. juli 2015, at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af i alt 310 kg. kokain fra container nr. , der var placeret på Fredericia Havn siden den 11. juli 2015 kl. 01.08, ankommet med skib fra Brasilien via havnen i Antwerpen, og udføre kokainen af Danmark under en række nærmere anførte omstændigheder.

Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev Deres klient frifundet, og Deres klient blev herefter løsladt. Frihedsberøvelsen varede således 185 påbegyndte døgn.

...

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Begrundelsen for min afgørelse er, at Deres klient efter min opfattelse har udvist egen skyld og selv har givet anledning til de straffeprocessuelle indgreb i sagen i en sådan grad, at erstatning i det hele må nægtes.

Jeg har ved min afgørelse om at nægte Deres klient erstatning lagt vægt på, at Deres klient ved at have deltaget i en tur til Danmark, hvor retten har lagt til grund, at han i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika efter min opfattelse har handlet med en sådan uforsigtighed, at han måtte påregne, at det medførte en risiko for at blive anholdt og varetægtsfængslet.

..."

Afgørelsen blev påklaget, og Rigsadvokaten traf den 6. juli 2017 følgende afgørelse:

"...

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at Deres klient ikke kan få erstatning for uberettiget frihedsberøvelse i perioden den 21. juni til den 22. december 2016.

Begrundelse

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning, herunder at Deres klient har udvist egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

De anfører i Deres klage til mig, at det ikke er korrekt, at Deres klient på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort tid efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var den pågældende container.

De anfører, at Deres klient ikke på noget tidspunkt befandt sig på havnen i Fredericia, og henviser til, at retten fandt det betænkeligt med den fornødne sikkerhed at anse det for bevist, at de tiltalte havde besluttet at skulle sætte sig i besiddelse af narkotikaen i containeren og udføre den af Danmark.

De henviser endvidere til, at Deres klient afgav forklaring til belgisk politi ved anholdelsen den 21. juni 2016, og at denne forklaring fuldt ud indgik i sagens behandling i byretten.

De anfører endeligt, at Deres klient ikke har udvist nogen som helst form for kvalificeret culpøs adfærd, at hans eneste ”brøde” er, at han har befundet sig på et hotel i Danmark.

De anfører slutteligt, at sagen har haft et urimeligt langvarigt forløb, hvilket efter Deres opfattelse taler for, at udgangspunktet om erstatning efter frifindelse fastholdes.

Jeg finder som statsadvokaten, at Deres klients kendskab til omdrejningspunktet for turen til Danmark var en container med betydelige mængder narkotika, medfører, at erstatning for de straffeprocessuelle indgreb må bortfalde. Jeg bemærker i den forbindelse, at omtalte narkotika blev vurderet til – i 2015 – at have en handelsværdi på ca. 81 mio. kr. At Deres klient havde kendskab til, at formålet med turen til Danmark var containeren med narkotika, lægges til grund af retten, jf. dombogens side 52.

Jeg har yderligere lagt vægt på, at Deres klient, da han afgav forklaring til belgisk politi den 21. juni 2016, forklarede, at formålet med turen til Danmark var at besøge Cs eller Fs familie, og at han på forespørgsel om, hvad de lavede i Danmark, har forklaret turisme, gåture og rygning. Det fremgår imidlertid af dombogens side 51, at hverken ankomsttidspunkterne, - stederne eller Deres klients færd i øvrigt som den fremgår af historiske teleoplysninger, masteanlæg, videoovervågninger m.v., støtter en antagelse om, at formålet med turen, som forklaret af Deres klient, var familiebesøg.

Jeg finder således, at Deres klient har udtalt sig usandfærdigt, og dermed i sammenhæng med hans kendskab til omdrejningspunktet for turen til Danmark, har udvist en så mistankepådragende adfærd i forbindelse med strafforfølgningen, at Deres klient måtte

indse, at han risikerede frihedsberøvelse i en længere periode. Jeg henviser herunder til betænkning nr. 801/1977, s. 32-33, hvor der oplystes en række tilfældegrupper til belysning af rækkevidden af § 1018 a, stk. 3, herunder at sigtede afgiver vaklende og usandfærdige forklaringer i øvrigt.

..."

C fremsatte ved brev af 11. juli 2017 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.

Statsadvokaten traf den 28. april 2017 følgende afgørelse:

"...

Deres klient blev anholdt af hollandsk politi i Holland den 28. december 2015 på baggrund af en arrestordre fra Danmark, og Deres klient blev overtaget af dansk politi den 22. marts 2016.

Det fremgår af sagen, at Deres klients telefon med telefonnummer ... og imeinummer ... blev aflyttet i perioden fra 6. oktober 2015 til den 10. december 2015. Telefonaflytningen varede således i alt 10 påbegyndte uger.

Østjyllands Politi rejste ved anklageskrift modtaget ved Retten i Kolding den 7. april 2016 tiltale mod Deres klient og 6 andre personer for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 2. pkt., jf. straffelovens § 21, ved efter forudgående aftale og i forening med andre uidentificerede personer i dagene op til den 14. juli 2015, at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af i alt 310 kg. kokain fra container nr. ..., der var placeret på Fredericia Havn siden den 11. juli 2015 kl. 01.08, ankommet med skib fra Brasilien via havnen i Antwerpen, og udføre kokainen af Danmark under en række nærmere anførte omstændigheder.

Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev Deres klient frifundet, og Deres klient blev herefter løsladt. Frihedsberøvelsen varede således 361 påbegyndte døgn.

...

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Begrundelsen for min afgørelse er, at Deres klient efter min opfattelse har udvist egen skyld og selv har givet anledning til de straffeprocessuelle indgreb i sagen i en sådan grad, at erstatning i det hele må nægtes.

Jeg har ved min afgørelse om at nægte Deres klient erstatning lagt vægt på, at Deres klient ved at have deltaget i en tur til Danmark, hvor retten har lagt til grund, at han i hver fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika efter min opfattelse har handlet med en sådan uforsigtighed, at han måtte påregne, at det medførte en risiko for at få sin telefon aflyttet samt at blive anholdt og varetægtsfængslet.

..."

Afgørelsen blev påklaget, og Rigsadvokaten traf den 6. juli 2017 følgende afgørelse:

"...

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at Deres klient ikke kan få erstatning for frihedsberøvelse, telefonaflytning og tabt arbejdsfortjeneste.

Begrundelse

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning, herunder at Deres klient har udvist egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

De har i Deres klage til min afgørelse anført, at det ikke kan lægges til grund bevismæssigt, at Deres klient var bekendt med et eventuelt narkoformål med turen før ankomsten til Danmark. De har endvidere anført, at den omstændighed, at Deres klient var med i Danmark, hvor han benyttede sin egen mobiltelefon – også henset til turens korte tidsmæssige udstrækning – ikke bør kunne føre til, at han nægtes erstatning for den langvarige fængsling.

Jeg bemærker, at det fremgår af dombogens side 52, at retten lægger til grund, at Deres klient på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort tid efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika. Jeg finder som statsadvokaten, at Deres klients kendskab hertil, medfører, at erstatning for de straffeprocessuelle indgreb må bortfalde. Jeg bemærker i den forbindelse, at omtalte narkotika blev vurderet til – i 2015 – at have en handelsværdi på ca. 81 mio. kr.

Jeg har yderligere lagt vægt på, at Deres klient, da han afgav forklaring til dansk politi, forklarede at formålet med turen var at feste. Retten afviser imidlertid dette, idet sagens omstændigheder, herunder teleoplysninger, masteanslag, videoovervågning m.v., ikke støtter en antagelse om, at Deres klient skulle feste i Danmark, jf. dombogens side 51.

Jeg finder således, at Deres klient ved at have udtalt sig usandfærdigt sammenholdt med hans kendskab til omdrejningspunktet for turen har udvist en så mistankepådragende adfærd i forbindelse med strafforfølgningen, at Deres klient måtte indse, at han risikerede frihedsberøvelse i en længere periode. Jeg henviser her til betænkning nr. 801/1977, s. 32-33, hvor der oplystes en række tilfældegrupper til belysning af rækkevidden af § 1018 a, stk. 3, herunder at sigtede afgiver vaklende og usandfærdige forklaringer i øvrigt.

..."

Forklaringer

De erstatningssøgende, D, E, F, B, A og C har afgivet forklaringer om deres personlige forhold.

Forklaringerne er gengivet i retsbogen.

Rettens begrundelse og afgørelse

Retten har i dommen af 22. december 2016 lagt til grund, at alle de tiltalte i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika. Endvidere har retten lagt til grund at i hvert fald flere af de tiltalte rekognoscerede i området omkring havnen i Fredericia efter containeren.

Retten finder på denne baggrund, at alle de tiltalte under deres ophold i Danmark har udvist en sådan grad af egen skyld, at de i betragtning af sagens alvor kunne påregne, at politiet ville iværksætte en omfattende efterforskning, hvorunder de kunne blive udsat for straffeprocessuelle tvangsindgreb såsom telefonaflytning, ransagning og frihedsberøvelse.

To voterende udtaler herefter:

Det fremgår af retsbog om fristforlængelse af 26. maj 2016 fra Retten i Århus, at anklageren oplyste, at efterforskningen var afsluttet. Vi finder, at anklagemyndigheden senest på det tidspunkt kunne have vurderet, at de erstatningssøgende ikke ved at rekognoscere efter containeren havde udført strafbare forsøgshandlinger. Vi lægger vægt på, at politiet på det nævnte tidspunkt havde afhørt alle vidner og gennemført alle tekniske undersøgelser, og at 6 af de 7 erstatningssøgende var anholdt og havde haft lejlighed til at udtrale sig. Vi finder derfor, at det var uberettiget at opretholde varetægtsfængslingen af de erstatningssøgende efter den 26. maj 2016. Vi stemmer derfor for i medfører af retsplejelovens § 1018 a, stk. 1, at tilkende D, E, F, B, A og C, erstatning for uberettiget frihedsberøvelse i 210 døgn á 800 kr., og at tage G krav til følge og tilkende ham erstatning for uberettiget frihedsberøvelse i 1 døgn á 6.400 kr. og 184 døgn á 800 kr.

Ds, Es og Bs krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og anden mistet indtægt, Ds krav om erstatning for huslejetab og udgifter til opmagasinering, Es krav om erstatning for ransagning og skader på bil og pårørendes transport til arrestbesøg, samt Bs og Cs krav om erstatning for telefonaflytning tager vi ikke til følge. Vi har lagt vægt på, at disse krav er opstået inden efterforskningen var afsluttet, og at tabene derfor er forårsaget af den egen skyld, som de erstatningssøgende har udvist. For så vidt angår den del af Es krav om erstatning for pårørendes transport til arrestbesøg, der vedrører perioden efter den 26. maj 2016 bemærker vi, at disse udgifter må anses for at være omfattet af den tilkendte erstatning, som ifølge retsplejelovens § 1018 a, stk. 1, dækker blandt andet ulempe og forstyrrelse af stilling og forhold.

En voterende udtaler:

Jeg finder, at de erstatningssøgende har udvist en sådan grad af egen skyld, at erstatning i det hele skal nægtes i medfør af retsplejelovens § 1018 a, stk. 3 af de grunde, rigsadvokaten har anført for de enkelte erstatningssøgende. Jeg stemmer derfor for at tage anklagemyndighedens påstand om frifindelse til følge.

Efter resultatet af stemmeafgivningen tilkendes de erstatningssøgende, D, E, F, B, A og C, hver 168.000 kr. med renter som nedenfor anført, og erstatningssøgende G tilkendes 152.800 kr. med renter som nedenfor anført.

Thi kendes for ret:

Anklagemyndigheden skal inden 14 dage betale:

168.000 kr. med procesrente fra den 4. juli 2017 til D,

168.000 kr. med procesrente fra den 10. juli 2017 til E,

168.000 kr. med procesrente fra den 24. august 2017 til F,

168.000 kr. med procesrente fra den 6. juli 2017 til B,

168.000 kr. med procesrente fra den 10. juli 2017 til A,

152.800 kr. med procesrente fra den 24. august 2017 til G og

168.000 kr. med procesrente fra den 11. juli 2017 til C

Statskassen skal betale sagens omkostninger.